

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2023/24: MJU14

Jakt och viltvård

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om en samlad klövviltsförvaltning. Utskottet anser att regeringen bör vidta de åtgärder som krävs för att skapa en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Exempel på frågor som tas upp i motionsyrkandena är älgförvaltning, vargförvaltning, översyn av jaktlagen, åtgärder mot illegal jakt, blyammunition och ersättning för rovdjursavvisande stängsel.

I betänkandet finns sju reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

110 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Viltförvaltning	7
Jaktlagstiftning	27
Jaktmedel.....	30
Övriga jakt- och viltvårdsfrågor	34
Motioner som bereds förenklat.....	39
Reservationer	40
1. Samlad vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 1 (V, MP)	40
2. Älgförvaltning, punkt 2 (S)	41
3. Älgförvaltning, punkt 2 (SD).....	42
4. Vargförvaltning, punkt 3 (C)	43
5. Ersättning vid jakt på skarv och säl, punkt 4 (SD)	43
6. Ersättning vid jakt på skarv och säl, punkt 4 (C).....	44
7. Blyammunition, punkt 9 (V)	45
Särskilt yttrande.....	46
Översyn av jaktlagen, punkt 7 (C).....	46
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	47
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	47
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Viltförvaltning

1. Samlad vilt- och klövviltsförvaltning

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11,

2023/24:1826 av Monica Haider (S),

2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 1,

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 23 och

2023/24:2628 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) yrkande 29 och avslår motion

2023/24:2448 av Emma Nohrén m.fl. (MP).

Reservation 1 (V, MP)

2. Älgförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:222 av Magnus Persson (SD),

2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 10,

2023/24:744 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M),

2023/24:1704 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 2 och

2023/24:2628 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) yrkande 30.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (SD)

3. Vargförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:149 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:1221 av Anders Karlsson (C) yrkande 2,

2023/24:1275 av Lars Johnsson och Emma Ahlström Köster (båda M),

2023/24:1414 av Sten Bergheden (M),

2023/24:1704 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 2 och

2023/24:2242 av Sten Bergheden (M).

Reservation 4 (C)

4. Ersättning vid jakt på skarv och säl

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 20,

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 20 och

2023/24:2502 av Runar Filper (SD).

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

5. Skyddsjakt på gäss

Riksdagen avslår motion

2023/24:121 av Eric Palmqvist (SD) yrkandena 1 och 2.

6. Småviltsjakt

Riksdagen avslår motion

2023/24:1063 av Helén Pettersson (S).

Jaktlagstiftning

7. Översyn av jaktlagen

Riksdagen avslår motion

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 24.

8. Åtgärder mot illegal jakt

Riksdagen avslår motion

2023/24:683 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1 och 2.

Jaktmedel

9. Blyammunition

Riksdagen avslår motion

2023/24:991 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 28 och 29.

Reservation 7 (V)

10. Mörkeroptik

Riksdagen avslår motion

2023/24:777 av Johnny Svedin (SD) yrkandena 1 och 2.

Övriga jakt- och viltvårdsfrågor

11. Viltvårdsfonden

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:683 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 3 och 4 samt

2023/24:2241 av Sten Bergheden (M).

12. Ersättning för rovdjursavvisande stängsel

Riksdagen avslår motion

2023/24:791 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 1–4.

*Förenklad beredning***13. Motioner som bereds förenklad**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 25 april 2024

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Sätherberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Kajsa Fredholm (V), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L), Johanna Hornberger (M) och Anders Karlsson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 110 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24. Motionsyrkandena handlar bl.a. om en samlad vilt- och klövviltsförvaltning, älgförvaltning, vargförvaltning, översyn av jaktlagen, åtgärder mot illegal jakt, blyammunition och ersättning för rovdjursavvisande stängsel. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Viltförvaltning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om älgförvaltning, vargförvaltning, ersättning vid jakt på skarv och säl, skydds jakt på gäss och småviltsjakt.

Jämför reservation 1 (V, MP), 2 (S), 3 (SD), 4 (C), 5 (SD) och 6 (C).

Motionerna

Samlad vilt- och klövviltsförvaltning

I kommittémotion 2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11 framhålls behovet av en samlad förvaltning för klövvilt. Enligt motionärerna ska ändamålet med förvaltningen vara att vårda stammarna och samtidigt reducera skador på skogar och grödor samt minimera antalet trafikolyckor med våra största hjorddjur.

Även i kommittémotion 2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 23 framhålls behovet av en moderniserad klövviltsförvaltning där dagens älgförvaltningssystem görs om till en flerartsförvaltning där övriga hjorddjur inkluderas. Motionärerna konstaterar att älgstammen hämmas av flera faktorer, bl.a. omfattningen på jakten, högt rovdjurstryck och inte minst foderbrist.

Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) anför i kommittémotion 2023/24:2628 yrkande 29 att alla vilda klövdjur behöver samförvaltas. Enligt motionärerna är det avgörande för älgens överlevnad att vi har en helhetssyn och övergår till en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning där man även tittar på hur skogsbruk och andra markanvändningspraktiker påverkar älgens tillgång till foder.

Liknande förslag framhålls i motionerna 2023/24:1826 av Monica Haider (S) och 2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 1.

Enligt kommittémotion 2023/24:2448 av Emma Nohrén m.fl. (MP) bör jakt- och viltförvaltningen utvecklas till att bli en ekosystembaserad viltförvaltning som ska genomsyra hela viltpolitiken. Enligt motionärerna behöver vi ha en flerartsförvaltning som utgår från hela ekosystemet och även inkluderar rovdjur.

Älgförvaltning

I kommittémotion 2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls vikten av en långsiktig förvaltning av älgstammen. Motionärerna anser dessutom att det är viktigt att den minskning av älgstammen som pågått i många år uppmärksammas och åtgärdas.

Även i motion 2023/24:222 av Magnus Persson (SD) framhålls att förvaltningen av älg bör ses över, men även jakttiden, mot bakgrund av den minskade älgstammen. Älgjakten bör enligt motionären avslutas den 31 december. Motion 2023/24:744 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M) framhåller också behovet av att överväga att se över och förändra systemet för älgförvaltning innan älgen rödlistas eller riskerar att utrotas. Enligt motion 2023/24:1704 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 1 behöver flera faktorer vägas in när antalet älgar som ska skjutas i ett älgförvaltningsområde fastställs.

I kommittémotion 2023/24:2628 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 30 framhålls att för att uppnå en balanserad och effektiv hantering av älgstammen bör älgförvaltningsområdena (ÄFO) och älgförvaltningsgrupperna (ÄFG) ses över så att både jägare och markägare ges likvärdig representation under ledning av en oberoende ordförande. Motionärerna anför att genom samarbete kan det säkerställas att vår nationalsymbol, älgen, fortsätter att frodas i våra skogar, samtidigt som skogens hälsa och produktivitet bevaras. Ett likalydande förslag återfinns i motion 2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 2.

Vargförvaltning

I motion 2023/24:149 av Mathias Bengtsson (KD) framhålls vikten av fåbodbruket och behovet av skydds jakt vid dessa. Genom att överväga enklare och direkta skydds jaksbeslut vid fåbodarna kan vi enligt motionären säkra en hållbar framtid för både människor och djur i fåbodarna.

Enligt motion 2023/24:1221 av Anders Karlsson (C) yrkande 2 ska perioden för licensjakt på varg sammanfalla med tiden för älgjakt. Det ger enligt motionären en ökad flexibilitet och effektivisering i jakten av varg.

Mikael Dahlqvist m.fl. (S) anför i motion 2023/24:1704 yrkande 2 att rovdjur, framför allt varg, som påverkar älgstammen måste minska i antal.

I motion 2023/24:1275 av Lars Johnsson och Emma Ahlström Köster (båda M) framhålls att man bör överväga att se över förutsättningarna för ett Skåne fritt från varg. Skåne har varit fritt från varg sedan 1800-talet, och det är enligt motionärerna är ett stort misstag att acceptera en återetablering av varg i Skåne.

Sten Bergheden (M) anför i motion 2023/24:1414 att man bör överväga om lagen och straffskalan behöver ses över och justeras eftersom vargen inte längre kan klassas som ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt utan bör bedömas i lagstiftningen som övriga viltarter som jagas på licens.

Sten Bergheden (M) föreslår även i motion 2023/24:2242 att jaktlagstiftningen ska ses över så att det ges större möjlighet att skydda sig mot vargangrepp, detta för att stärka lantbrukarens och djurägarens möjlighet att skydda sin tamboskap och sina hundar.

Ersättning vid jakt på skarv och säl

Enligt kommittémotion 2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 20 bör möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv utredas. För att skydda fiskbestånd och bevara ekosystem behöver enligt motionärerna skarvpopulationerna minskas kraftigt, och problemen med skarv bör hanteras mer effektivt. Även i motion 2023/24:2502 av Runar Filper (SD) framhålls att det behövs en översyn av möjligheten att införa skottpengar på skarv.

I kommittémotion 2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 20 framhålls att ytterligare åtgärder måste vidtas för att få ned hanteringskostnaderna för fällda sälar. Säljakt är väldigt tidskrävande och förenad med kostnader för den enskilde jägaren. På grund av EU-regler kan inte en jägare heller sälja sälskinn eller sälkött. Tills det är möjligt anser motionärerna att det är motiverat med ytterligare åtgärder för att få ned hanteringskostnaderna för fällda sälar.

Skydds jakt på gäss

Enligt motion 2023/24:121 av Eric Palmqvist (SD) yrkande 1 bör lagstiftningen kring vilka rekvisit som ska vara uppfyllda för att bevilja skydds jakt ses över. Enligt motionären har tidigare lagstiftning medgett att skydds jakt på gäss har kunnat beviljas om fåglarna bedömts utgöra en sanitär olägenhet. Efter en lagändring 2021 är kraven skärpta, och skydds jakt kan bara medges om det finns en risk för att djuren kan ge upphov till allvarliga skador eller olägenheter för människors hälsa. Enligt yrkande 2 bör kanadagåsens förekomst och numerär begränsas utifrån det faktum att arten historiskt sett inte hör hemma i Sverige.

Småvilts jakt

Enligt motion 2023/24:1063 av Helén Pettersson (S) ska staten säkerställa en hållbar småvilts jakt i de svenska fjällen. Den tidigare regeringen ändrade regelverket 2017 så att jägare som är bosatta i Sverige ska ges företräde till småvilts jakt på statlig mark ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län. Motionären anför att vissa områden behöver vila längre. Därför bör det övervägas att helt stänga möjligheten till jakt för jägare som inte är bosatta i Sverige på områden med hårt tryck under längre tid.

Kompletterande information

Vilt- och klövviltsförvaltning samt älgförvaltning

I januari 2012 infördes ett nytt älgförvaltningssystem (prop. 2009/10:239, bet. 2010/11:MJU6, rskr. 2010/11:49). Syftet med det nya systemet var att förankra älgförvaltningen lokalt och arbeta för en ekosystembaserad förvaltning. För att genomföra det nya älgförvaltningssystemet infördes en ny förvaltningsnivå, s.k. älgförvaltningsområden. Inom vart och ett av dessa områden tillsattes en älgförvaltningsgrupp. I dag finns det 149 älgförvaltningsgrupper som består av sex representanter, varav tre är från jägarnas och tre från markägarnas organisationer. Representanterna utses av länsstyrelserna efter förslag från ovannämnda organisationer. I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län ersätter en företrädare för rennäringen en av jägarrepresentanterna. Sametinget utser företrädaren för rennäringen. Till ordförande för älgförvaltningsgruppen utses en markägarrepresentant, som också har utslagsröst vid lika antal röster i en omröstning.

I proposition 2009/10:239 Älgförvaltningen anförs att älgförvaltningsgrupperna bör vara sammansatta av personer med bl.a. skoglig och jaktlig kompetens. Regeringen ansåg att det bör finnas en jämvikt mellan jägar- och markägarintressena. Denna ståndpunkt skilde sig från utredningens förslag att ge markägarna en representant mer än jakträttshavarna i gruppen. Regeringen delade dock utredningens syn att markägarna, som är de som har ansvaret för vården av skogen, trots en jämn representation måste ges den starkaste ställningen i gruppen. Till ordförande i älgförvaltningsgruppen ska det därför utses en representant för markägarna. Riksdagen delade denna bedömning (bet. 2010/11:MJU6, rskr. 2010/11:49).

Naturvårdsverket tog under 2015 fram en strategi för svensk viltförvaltning med viktiga inriktningar som skulle utveckla och stärka svensk viltförvaltning. Naturvårdsverket utvärderade strategin under 2019–2020 och arbetade under 2021 fram en reviderad version av strategin. Syftet med den uppdaterade strategin var att kunna ta ytterligare steg mot visionen En viltförvaltning i balans gör att alla kan uppleva viltets värden. Den 5 april 2022 beslutade Naturvårdsverket om en ny strategi för svensk viltförvaltning för 2022–2029. Visionen är oförändrad sedan tidigare strategi, och den pekar ut vägval och de viktigaste åtgärderna som förväntas leda mot målen. Övergripande perspektiv i strategin är att bevara viltarter, bruka viltet som resurs och begränsa skador och olägenheter av vilt. Ett viktigt inriktningsmål i strategin är bl.a. att säkerställa att viltförvaltningen är tydlig, långsiktig och möjliggör delaktighet.

Naturvårdsverket tar även fram nationella förvaltningsplaner för olika viltarter, och de olika länen tar fram regionala förvaltningsplaner. Förvaltningsplanerna är viktiga styrdokument för att nå de politiska mål som satts upp för en viltart. Förvaltningsplanerna ska klargöra målen och ramarna för förvaltningen och bidra till en ökad tydlighet och transparens i förvaltningsarbetet. Planerna ska även ange hur den praktiska förvaltningen av en art bör gå till. Det anges också hur åtgärderna ska följas upp och vem som

är ansvarig för olika delar av förvaltningen. Viltförvaltningen ska vara adaptiv, vilket innebär att den ska kunna anpassas till ny kunskap och ändrade förhållanden. Därför revideras planerna med jämna mellanrum.

Mål för klövviltsförvaltningen sätts i första hand på regional eller lokal nivå. Av Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av mål inom älgförvaltningen (NV-08872-17) framgår att Naturvårdsverket avser att i samverkan med Skogsstyrelsen ta fram en nationell förvaltningsplan för kronhjort och älg. Syftet med förvaltningsplanen är att både främja klövviltsstammarnas kvalitet och minska skador av älg och kronhjort på skogen. Arbetet med förvaltningsplanen för älg och kronhjort har pausats för att invänta redovisningen av regeringsuppdraget om klövvilt och skog (för mer information om uppdraget se nedan). Ett antal länsstyrelser har tagit fram förvaltningsplaner för flera arter av klövvilt.

I januari 2021 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att främja landets viltvård, vilket innebär att myndigheten sedan den 1 juli 2022 har ansvar för åtgärder som bl.a. rör viltövervakning, eftersök av vilt vid trafikolyckor och klövviltsförvaltning. För detta får medel ur Viltvårdsfonden användas. Vidare blev Naturvårdsverket ansvarig myndighet för att pröva frågor om bidrag och besluta om utbetalning av bidrag enligt förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Regeringen beslutade den 10 mars 2022 om en ändring i förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket. Ändringen innebär bl.a. att myndigheten ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs. Ändringen trädde i kraft den 1 maj 2022.

I juni 2022 fick Skogsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket i uppdrag att utreda möjliga åtgärder och vid behov föreslå regelförändringar för att åstadkomma eftersträvad balans mellan klövviltsstammar och fodertillgång och därmed minska skadenivåerna på skog (M2022/01190). Uppdraget ska genomföras i nära dialog med länsstyrelserna, och relevanta organisationer ska få möjlighet att komma med synpunkter.

Den 17 oktober 2023 redovisade myndigheterna uppdraget i rapporten Skog och klövvilt (NV-06096-22, SKS 2022/3253). I den redovisas ett antal förslag som syftar till att minska klövviltpopulationerna utifrån lokala och regionala förhållanden i närtid samtidigt som skogsskötseln anpassas för ökad fodermängd. Till de myndighetsövergripande förslagen hör bl.a. att myndigheterna avser att arbeta närmare varandra i ett gemensamt program för att skapa bättre förutsättningar för samverkan på regional och lokal nivå. I rapporten föreslås att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att administrera medel till innovationsprojekt för utveckling av flerartsförvaltning av klövvilt och samförvaltning i förhållande till övriga samhällsintressen. Innovationsprojekten ska stimulera arbete på lokal och regional nivå i syfte att uppnå balans mellan klövviltstammar och fodertillgång för att minska viltrelaterade skador på areella näringar. Myndigheterna föreslår även att konsekvenserna av älgförvaltningens målnivåer ska analyseras samt att Naturvårdsverkets uppdrag att främja brukandet av vilt som resurs bör konkretiseras när det gäller klövvilt.

I rapporten föreslås även att regeringen ska ge Naturvårdsverket i uppdrag att upprätta en nationell förvaltningsplan för alla vilda hjortdjur. Arbetet med att ta fram en förvaltningsplan för älg och kronhjort har påbörjats men inte färdigställts. Ett fortsatt arbete utan att inkludera övriga vilda hjortdjur och fodertillgång riskerar dock enligt myndigheterna leda till att de uppsatta målen inte nås. En alternativ väg vore att inkludera övriga vilda hjortdjur i älgförvaltningen och att betrakta dem som en del av älgens ekosystem och utgå från det faktum att älgförvaltningen ska vara ekosystembaserad. Naturvårdsverket bedömer dock att ett uppdrag att ta fram en förvaltningsplan för alla vilda hjortdjur förtydligar behovet av ett flerartsperspektiv.

Myndigheterna föreslår även i rapporten att regeringen ska införa utökade jakttider på älg, kronhjort och rådjur genom att ändra i jaktförordningen. Naturvårdsverket bedömer att förlängda jakttider möjliggör ökad jakt som i sin tur kan medföra minskade klövviltstammar, vilket bidrar till minskade betesskador i skog. Rapporten bereds nu inom Regeringskansliet.

Den 6 juli 2023 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet (dir. 2023:108). En särskild utredare ska göra en översyn av fördelningen av de uppgifter som de statliga förvaltningsmyndigheterna ansvarar för inom jakt- och viltvårdsområdet. I uppdraget ingår att analysera om det statliga åtagandet inom jakt- och viltvårdsområdet bör omprövas samt utreda formerna för och föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet som ska ansvara för viltförvaltningen på nationell nivå. Syftet med översynen är bl.a. att säkerställa en effektiv ansvarsfördelning som främjar en långsiktigt hållbar jakt och viltvård och som säkerställer en fungerande viltförvaltning där bevarandet av viltarter, brukande av viltet som resurs samt begränsning av skador och olägenheter av vilt beaktas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

I kommittédirektiven anförs följande

Svensk viltförvaltning ska vara ekosystembaserad och adaptiv. Förvaltningen av vilt ska bygga på vetenskapligt underlag och på att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet.

Det behövs stor kunskap för att viltförvaltning och jakt ska kunna bedrivas på ett sätt som är effektivt, långsiktigt hållbart och etiskt försvarbart. Kunskap från viltforskningen är betydelsefull för beslut på alla nivåer – från regeringen och länsstyrelserna till markägare, jaktlag och den enskilda jägaren. Den information som framkommer via viltforskningen är även till gagn för näringarna på landsbygden och allmänheten. Jakt och viltförvaltning ska fungera tillsammans med övriga näringar på landsbygden och naturresurserna i stort. Det innebär att en god förvaltning av jaktbara vilda arter kännetecknas av en acceptabel balans mellan skador, skadeförebyggande arbete och nytta av vilt inom ramen för ett hållbart nyttjande. Jakten är inte bara en fritidssysselsättning, den är även en näringsverksamhet på landsbygden. Den svenska viltrikedom är en stor tillgång. Jakten har en lång tradition i Sverige som behöver värnas. Samtidigt är även andra näringar och fritidssysselsättningar, såsom naturturism och viltskådning, beroende av viltet som resurs.

Art- och viltrikedom är stor i Sverige, och även den bör värnas. En god art- och viltrikedom kräver en god och balanserad förvaltning av viltet. Det är viktigt att det finns en reglering så att viltet får skydd och att jakten

anpassas efter tillgången på vilt. All jakt och viltvård måste utgå från en balans mellan djur, natur och människa. Förutsättningarna för förvaltningen av flera arter i Sverige påverkas av Sveriges EU-rättsliga och internationella åtaganden, exempelvis Bernkonventionen och EU:s bestämmelser om artskydd i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar. De förslag som lämnas ska bidra till att säkerställa att dessa åtaganden följs.

Det är angeläget att ansvarsfördelning och myndighetsstruktur säkerställer en fungerande viltförvaltning som främjar en hållbar jakt och viltvård, möjliggör begränsning av skador på areella näringar och övriga samhället till en tolerabel nivå samtidigt som den biologiska mångfalden värnas. Som beskrivits ovan har såväl viltförvaltningen som ansvarsfördelningen förändrats och utvecklats. Regeringen anser därför att det finns ett behov av att samlat utreda ändamålsenligheten i den nuvarande myndighetsstrukturen för viltförvaltningen.

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 23) bedömer regeringen att viltförvaltningen har utvecklats och i viss mån skapar förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv och decentraliserad förvaltning. Det krävs dock enligt regeringen en fortsatt utveckling av arbetet, bl.a. med ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska och hantera uppkomna viltskador. Regeringen konstaterar att inventeringarna visar på en minskning av vissa arter, främst älg, och en ökning av andra artbestånd. Kostnaderna för viltskadorna är stora och kan ha en negativ inverkan på livsmedelsproduktion. Regeringen anser att en regionaliserad viltförvaltning är en förutsättning för att förvaltningen av olika viltstammar ska kunna vara effektiv, ekosystembaserad och adaptiv. Förvaltningen måste bygga på vetenskapliga underlag och fungera på ett sätt så att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet.

Den 30 november 2023 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren vid en debatt av interpellation 2023/24:168 följande om bl.a. älgstammens storlek:

Jag anser att det ska finnas plats för en livskraftig älgstam av hög kvalitet samtidigt som skadorna på skogsbruket måste vara hanterbara. Det totala viltrycket måste tas med i beräkningen, liksom tillgången på föda, vid analyser av skador på skog.

Det är viktigt att vi har en kunskapsbaserad diskussion om älgförvaltning. Även om stammen har minskat under flera år betyder det inte att älgen är hotad som art. Jag anser också att det totala viltrycket måste tas med i beräkningen, och det ska finnas plats för en livskraftig och stark älgstam samtidigt som skadorna för skogsbruket måste vara hanterbara.

Den 2 januari 2024 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren följande som svar på fråga 2023/24:406 Älgförvaltningen:

Mattias Eriksson Falk har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att säkerställa att den svenska älgstammen förblir livskraftig och att förvaltningen av densamma inte sker med enskilda affärsintressen som grund.

Jag anser att det ska finnas plats för en livskraftig älgstam av hög kvalitet, samtidigt som skadorna för skogsbruket måste vara hanterbara. Det totala vilttrycket måste tas med i beräkningen liksom tillgång på föda vid analyser av skador på skog.

Vi har sedan 2012 ett system med älgförvaltningsområden och att älgförvaltningen ska vara adaptiv. Dvs. älgförvaltningen ska vara lokalt förankrad och anpassas efter nya eller ändrade förhållanden som t.ex. rovdjursförekomst eller skador på skog. Förvaltningen bör styra mot de mål som satts upp samt fortlöpande följa upp och analysera älgförvaltningen.

Man kan inte ha ett ensidigt fokus på att minska älgstammen utan behöver även se på åtgärder som bidrar till ökad fodermängd. Förutom minskning av klövviltstammarnas storlek bidrar en förbättrad ståndortsanpassning av skogsbruket med ökade fodermängder i skogen till att förbättra balansen mellan skog och vilt.

Frågan om älgförvaltning och kopplingen till skogsskador är komplex och delvis polariserad. Det är därför det är så viktigt med samarbete mellan skogs- och jägarintressena.

Jag kommer fortsatt följa myndigheternas och forskningens arbete. Och inte minst de möten och samtal som jag initierat mellan de olika intressenterna. Jag hoppas att markägar- och jägarintressena själva ska kunna komma överens och att vi kan få till en riktning framåt som är hållbar över tid.

Vargförvaltning

Rovdjurspolitikens inriktning godkändes av riksdagen 2013 (prop. 2012/13:191, bet. 2013/14:MJU7, rskr. 2013/14:99). Det övergripande och långsiktiga målet är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn (de s.k. stora rovdjuren) ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus i Sverige enligt art- och habitatdirektivet¹ samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och det tas socioekonomisk hänsyn.

Vargen kräver s.k. strikt skydd enligt art- och habitatdirektivet, vilket innebär att arten som huvudregel inte avsiktligt får fångas eller dödas i naturen. Direktivet ger dock medlemsstaterna möjlighet att göra undantag från skyddskraven under vissa särskilt angivna förutsättningar. För att reglera antalet vargar får skydds jakt och viss licensjakt genomföras om förutsättningarna för jakten är uppfyllda.

Det pågår arbete på EU-nivå med att ändra vargens skyddsstatus. Den 20 december 2023 presenterade kommissionen ett förslag till att ändra vargens skyddsstatus enligt Bernkonventionen (COM(2023) 799 final). Utkastet avser rådets beslut om förslag som på unionens vägnar ska läggas fram för att ändra bilagorna 2 (strängt skyddade djurarter) och 3 (skyddade djurarter) till konventionen vad gäller varg samt den ståndpunkt som på unionens vägnar ska intas i fråga om det förslaget vid mötet i konventionens ständiga kommitté. När ändringen av bilagorna till konventionen träder i kraft, dvs. när varg flyttats från bilaga 2 till bilaga 3, skulle unionen ha möjlighet att ändra

¹ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

motsvarande bilagor till art- och habitatdirektivet för att återspegla den lägre skyddsnivån för varg i sin interna rättsordning.

Den 17 februari 2023 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren följande vid en debatt av interpellation 2022/23:172 Åtgärder för att skydda vargen:

Jag kommer att fortsätta att verka för att sänka vargens skyddsstatus i EU:s regler genom att föreslå att vargen flyttas från bilaga 4 till bilaga 5. En sådan ändring kan öka möjligheten till exempelvis skydds jakt för att minska konflikterna mellan människor och varg. Då skulle också Sverige i större utsträckning självt kunna bestämma hur vargen ska förvaltas.

Jag, Kristdemokraterna och regeringen anser inte att vi ska utrota vargen i Sverige. Det handlar om att ha en kontrollerad jakt och om att man vill skydda sin egendom, sina djur och ytterst sig själv från ett rovdjur, som inte är någon sagofigur, som är ett rovdjur med kapaciteter som rovdjur har, som kan vara oerhört skrämmande, framför allt i områden med hög vargkoncentration, där problemet blir påtagligt. Det är påtagligt för den lantbrukare som inte längre vågar hålla sina djur på lite avstånd från den direkta gårdsmiljön för att man är rädd för vargattacker. Det kan vara antingen för att djuren de facto rivs eller för att de skräms ut i skogen och blir borta för alltid.

Det här har gått så långt i vissa delar av Sverige att det påverkar bönders företagande oerhört negativt. Det påverkar i sin tur den livsmedelsförsörjning som vi behöver stärka i vårt land av en mängd anledningar, inte minst det säkerhetspolitiska läget.

Tätheten mellan djurgårdarna i Skåne är en helt annan än vad den är i exempelvis mitt hemlän Värmland. Vi har förvisso ibland stora problem med skador på tamdjur och så vidare, men i fråga om att leva sida vid sida bävar jag faktiskt för den dag det finns än fler revir och än högre täthet av varg i södra delarna av Sverige. Där håller bönderna djuren betydligt tätare än på andra ställen där vargen finns.

Vi kommer att få stora problem om vi inte kan hålla vargstammen på en hanterbar nivå. Det kommer annars att få konsekvenser för svensk livsmedelsförsörjning, och det är inte jag beredd att ställa upp på.

Naturvårdsverket beslutade den 14 april 2023 med stöd av 24 a § jaktförordningen att delegera rätten att besluta om skydds jakt på varg till länsstyrelsen (NV-01088-23). Enligt 23 b § jaktförordningen kan länsstyrelsen därmed på ansökan av den som riskerar att drabbas av skada av varg besluta om skydds jakt. Länsstyrelsen måste då även beakta skyddsreglerna i art- och habitatdirektivet samt undantagsreglerna för jakt i artikel 16.1 i samma direktiv. Undantagen innefattar att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1

i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att det finns nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

En grundförutsättning för att skydds jakt ska beviljas är att kraven i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Som framgår av 23 a § jaktförordning (1987:905) ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skydds jakt ska kunna medges: Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön
2. av hänsyn till flygsäkerheten
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

I maj 2022 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att utreda om, och i så fall hur, skydds jakt på varg kan utvecklas för att mer effektivt kunna förhindra skador på bl.a. tamdjur orsakade av varg och bättre bidra till rovdjurspolitikens övergripande och långsiktiga mål, samt vid behov uppdatera aktuella riktlinjer om skydds jakt på varg.

Den 27 mars 2023 delredovisade Naturvårdsverket uppdraget i skrivelsen Delredovisning av regeringsuppdrag att utveckla vargförvaltningen (NV-05942-22). Naturvårdsverket bedömde att det finns ett behov av att utveckla skydds jakten så att den bättre bidrar till att uppfylla de rovdjurspolitiska målen men att möjligheten till en mer omfattande utveckling av skydds jakten är begränsad på grund av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet². Samtidigt bedömde myndigheten att det funnits behov av en översyn av Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt från 2012, och därför har Naturvårdsverket beslutat om nya riktlinjer för skydds jakt på rovdjur. Myndigheten anförde att den kommer att fortsätta arbetet med att söka lösningar på hur skydds jakten kan utvecklas även sedan uppdraget genomförts, bl.a. kommer Viltskadecenter att få i uppdrag att uppdatera rapporten Rovdjur och hundar från 2007 och att tillsammans med Naturvårdsverket se över de s.k. tumreglerna.

Den 12 april 2023 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren följande som svar på skriftlig fråga 2022/23:512 Skydds jakt på varg:

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

För mig och regeringen är det viktigt att både djurägare och andra har möjlighet att leva och verka på landsbygden. Därför måste det också finnas verktyg, som skydds jakt, för att hantera situationer med exempelvis närgångna vargar för att kunna förhindra allvarlig skada.

Naturvårdsverket bedömde i sin delredovisning av uppdraget att utveckla vargförvaltningen att möjligheten till en mer omfattande utveckling av skydds jakt är begränsad. Myndigheten konstaterar att förutsättningarna för skydds jakt enligt 23 a § jaktförordningen (1987:905) grundas på de s.k. art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. I fråga om arter som är skyddade enligt dessa naturvårdsdirektiv, däribland vargen, får de svenska bestämmelserna om skydds jakt inte tolkas på ett sätt som strider mot direktiven.

Beslut om skydds jakt fattas av länsstyrelserna, vilket jag tycker är bra. Min bedömning är att de uppdaterade riktlinjerna kan tydliggöra för länsstyrelserna hur skydds jakt kan tillämpas för att förhindra allvarliga skador och ge länsstyrelserna större trygghet. Jag vet också att det har funnits kritik mot de tumregler för skydds jakt som nu finns och välkomnar en översyn av dessa. Jag har nyligen bjudit in landshövdingarna i de län där den största delen av vargstammen finns till ett möte om vargförvaltningen i landet.

I det större perspektivet vill regeringen verka för att sänka vargens skyddsstatus genom att föreslå att vargen flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i art- och habitatdirektivet. En sådan ändring kan öka möjligheten att vidta åtgärder, till exempel skydds jakt, i syfte att minska konflikter mellan människor och varg.

När det gäller förvaltningen av varg har jag den största förståelsen för de negativa effekter vargen skapar, nästan uteslutande på landsbygden. Vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige, och vi måste leva upp till våra EU-rättsliga förpliktelser, men jag ska göra allt som står i min makt för att minska vargens negativa effekter.

Jag och regeringen kommer att följa utvecklingen när det gäller skydds jakten nog.

Den 13 juli 2023 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att bl.a. ta fram uppdaterade riktlinjer vid skydds jakt av varg. Uppdraget handlar om att undersöka olika aspekter av skydds jakt på varg. Naturvårdsverket ska bl.a. bedöma under vilka omständigheter det skulle kunna vara möjligt att bevilja skydds jakt redan efter ett angrepp samt ta fram uppdaterade riktlinjer som kan användas vid skydds jakt.

Den 22 mars 2024 redovisade Naturvårdsverket uppdraget i skrivelse Uppdaterade riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur (NV-05515-23). De uppdaterade riktlinjerna ersätter de tumregler som Viltskadecenter vid Sveriges lantbruksuniversitet tog fram 2006 och som avser skydds jaktsbeslut efter att varg angräpit tamdjur respektive hund, men inte skydds jaktsbeslut efter angrepp på ren. Uppdateringen genomförs i Naturvårdsverkets befintliga riktlinjer för beslut om skydds jakt på stora rovdjur och avser skydds jakt på varg, lodjur och björn.

Syftet med de uppdaterade riktlinjerna är att förbättra förutsättningarna för att beslut om skydds jakt på stora rovdjur ska kunna fattas tidigare, efter färre dokumenterade angrepp, än i dagsläget, samtidigt som de stora rovdjuren ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus.

Riktlinjerna har utformats så att ett beslut om skyddsjakt kan baseras på sannolikheten för ytterligare angrepp i området. Nivån för när skyddsjakt kan beviljas efter angrepp på får och get sänks från fyra angrepp i befintliga tumregler till två angrepp under en tolv månadersperiod inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt revir eller hemområde.

I ett flertal angivna situationer, främst när andra förebyggande åtgärder vidtagits, anger de uppdaterade riktlinjerna att skyddsjakt kan beviljas efter ett angrepp. Också i särskilt sårbara områden, med exempelvis hög täthet av fårbesättningar, i skärgårdar eller områden med fåbodbruk, utesluter inte Naturvårdsverket att ett beslut om skyddsjakt skulle kunna fattas redan efter ett angrepp, om omständigheterna i övrigt talar för en hög sannolikhet för ett nytt angrepp.

När det gäller tamdjursägares rätt att skydda sina djur mot rovdjur finns en sådan möjlighet utan att det krävs ett särskilt beslut om skyddsjakt. Det framgår av 28 § i jaktförordningen. I första hand ska man försöka skrämja det angripande rovdjuret, men om det inte går kan man under vissa förutsättningar avliva djuret. Rovdjur får dödas

1. när rovdjuret angriper och skadar tamdjuret eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående
2. om det finns skälig anledning att befara ett angrepp på tamdjuret och dödandet sker i omedelbar anslutning till att rovdjuret har angripit och skadat eller dödat tamdjur
3. om rovdjuret befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret och det finns skälig anledning att befara ett angrepp där.

Åtgärderna får även vidtas av någon annan som handlar på uppdrag av ägaren eller vårdaren för att skydda en jakthund som används i jaktlag, tamdjur som befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret eller vilt som hålls i vilthägn eller liknande anläggning (28 a §). Ansvar för att bedöma situationen och avgöra om avlivning ligger på den som tar initiativet. Har man använt rätten att skydda sina tamdjur ska detta anmälas till länsstyrelsen.

Den 25 januari 2024 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet (dir. 2024:11). Utredaren ska bl.a. utreda vad som gäller i fråga om brott mot fredningsbestämmelserna. I utredningsdirektiven redovisas att de straffrättsliga sanktionerna i jaktlagen i stort sett har varit oförändrade sedan de infördes 1988. Det finns därför enligt regeringen anledning att överväga om påföljderna är ändamålsenliga och proportionerliga i alla delar eller om de bör justeras i något avseende. Utredaren bör t.ex. överväga om straffsanktionerna i någon del bör ersättas med en administrativ sanktion, som vitesförelägganden eller sanktionsavgifter. Utredaren ska även

- analysera rättsläget och undersöka i vilken mån jaktlagen innehåller blankettstraffbud som kan antas stå i strid med regeringsformen

- ta ställning till om ansvaret för brott mot fredningsbestämmelsen i 3 § jaktlagen bör justeras
- inhämta faktaunderlag om jaktsabotage och överväga om befintlig lagstiftning är tillräcklig för att tillgodose intresset av att jakt ska kunna genomföras utan störningar
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025.

Ersättning vid jakt på skarv och säl

Naturvårdsverket har det övergripande nationella ansvaret för att genomföra viltförvaltningspolitiken, däribland frågor som berör förvaltningen av stora fåglar. Naturvårdsverket tar som en del av detta arbete fram nationella förvaltningsplaner, bl.a. för skarv.

I maj 2022 gav regeringen Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv (N2022/01183 och N2021/02882 [delvis]). I uppdraget ingick även att analysera eventuella behov av och förutsättningar för mer kostnads-effektiva populationsbegränsande åtgärder när det gäller metod, process och organisation än vad som används i dag. Förvaltningsplanen skulle även fortsättningsvis vara uppbyggd för att vara vägledande för länsstyrelserna och den regionala förvaltningen. En delredovisning av uppdraget om en reviderad nationell förvaltningsplan skulle lämnas den 30 november 2023. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2024.

Den 27 november 2023 redovisade Naturvårdsverket en reviderad nationell förvaltningsplan för storskarv. Syftet med förvaltningsplanen är att minska allvarliga skador på fiskerinäringen som orsakas av storskarv. Förvaltningsplanen ska också vara ett stöd för samverkan mellan de samhällsintressen som berörs av storskarv och utgöra en vägledning för länsstyrelsernas arbete med att förvalta arten. I planen redovisas att allvarliga skador orsakade av storskarv bör i möjligaste mån förebyggas genom redskapsutveckling, metoder för att störa storskarvarna samt skydds jakt. Planen är vidare uppdaterad utifrån ändrad lagstiftning och vägledande domar, för att vara en aktuell vägledning för länsstyrelserna i det regionala arbetet.

Vidare anför Naturvårdsverket att när myndigheten gjorde bedömningen att föreslå jakt på en enskilds initiativ till regeringen 2020 gjordes en konsekvensanalys som visade att nyttjandegraden av skyddsjakten som länsstyrelsen fattat beslut om i regel var lägre än det maxantal storskarvar som det var tillåtet att fälla. Att antalet fällda storskarvar ofta skiljer sig från det antal som besluten givit tillstånd till kan bero på flera olika faktorer, samt variera från fall till fall:

- Bristande resurser. Jakt med skjutvapen/oljering/äggräckning etc. ska utföras av någon som är både insatt och kompetent på området. Det kräver både tid och pengar.

- Jakttekniska skäl. Att skjuta storskarvar som befinner sig på vattnet eller i luften kan vara svårt.
- Storskarvar måste befinna sig i området då jägaren är där.
- Svårt att engagera jägare då intresset för fällda storskarvar som livsmedel är lågt.

Enligt Naturvårdsverket behöver önskemål om att skyddsjakten ska utökas ses i ljuset av dessa faktorer. En ökad tilldelning av antal individer i besluten och att beslutsfattandet underlättas för skydds jakt på storskarv behöver inte nödvändigtvis få önskad effekt när en del av problematiken tycks ligga i att jakten inte utövas i den omfattning som skulle vara nödvändig.

Miljömålsberedningens delbetänkande Havet och människan (SOU 2020:83) innehåller ett antal bedömningar och förslag som rör jakt på skarv och andra skadeförebyggande åtgärder. Beredningen framhåller att förstöring av ägg genom prickning eller oljering har använts som ett alternativ eller komplement till jakt med skjutvapen. Metoden ger dock ingen direkt effekt på skadebilden. För att uppnå en decimering av antalet predatorerande fåglar och därigenom minska skadorna krävs att åtgärden genomförs systematiskt under flera år. Man bör vid förstöring av ägg noga beakta risken att orsaka onödigt lidande med hänsyn till fosterutvecklingen. Det finns också risker med att fåglarna störs på häckningsplatser, t.ex. att de sprider sig över större områden. Miljömålsberedningens förslag har remitterats, och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Skarven omfattas av fågeldirektivet³. Fågeldirektivet har genomförts i svensk rätt genom bl.a. bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Av 23 a och 24 §§ jaktförordningen följer att länsstyrelsen får fatta beslut om skydds jakt på skarv om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det finns inte något uttryckligt hinder i jaktförordningen mot att meddela fleråriga skydds jaktstillstånd.

När det gäller allmän jakt på skarv är detta inte möjligt med nuvarande regelverk. De fågelarter som är upptagna i bilaga 2 till fågeldirektivet får med hänsyn tagen till bl.a. populationsnivå jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Skarven är inte upptagen i bilaga 2 till direktivet.

I samband med jakttingsöversynen 2019/2020 (NV-08122-18) föreslog Naturvårdsverket att storskarv ska få jagas på en enskilds initiativ vid fasta och rörliga fiskeredskap, fiskodling och utsättningsplatser samt i fredningsområden för fisk. I maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt. Regeringen beslutade bl.a., i linje med Naturvårdsverkets förslag, att skydds jakt på storskarv på en enskilds initiativ får ske enligt 26 § jaktförordningen i enlighet med vad som anges i förordningens bilaga 4.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

Den 11 oktober 2023 anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari följande som svar på fråga 2023/24:81 om problem med skarv:

Jag är medveten om att storskarvens kraftiga expansion längst kusterna och i många sjöar under de senaste decennierna har skapat konflikt-situationer. Det kan till exempel gälla skador på vegetation och friluftsin-tressen samt skador för fisket i form av bland annat skador på fångst och konkurrens om resurser.

Det är länsstyrelserna som ansvarar för att besluta om skyddsjakt på skarv. Regeringen anser att en regionaliserad viltförvaltning är en förutsättning för att förvaltningen av olika viltstammar ska kunna vara effektiv, ekosystembaserad och adaptiv, vilket bland annat möjliggör att skador kan förebyggas.

Vidare måste jakt- och viltförvaltningen bygga på vetenskapliga underlag och fungera på ett sätt så att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet. Samtidigt ska Sverige uppfylla sina internationella och EU-rättsliga åtaganden. En utredning är tillsatt i syfte att främja en långsiktigt hållbar jakt och viltvård bl.a. genom att föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. Regeringen avser dessutom att ta fram utredningsdirektiv för en översyn av jaktlagstiftningen.

När det gäller ersättning för hanteringskostnader för fällda sälar finns det sedan januari 2023 en stödåtgärd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet som ger möjlighet till ersättning för detta. Det går att få ersättning för utgifter för bärgning av säl till land och inlämning av sälkroppen till en godkänd anläggning för destruktion. Stödet är 100 procent av de utgifter som ger rätt till stöd. Enligt information från Jordbruksverket kommer ansökningar om stöd från andra än yrkesfiskare att bedömas för statsstöd av mindre betydelse. Det innebär att om man inte är yrkesfiskare kan man som mest få 200 000 euro totalt för de statsstöd som man har fått beviljade under en period på tre år.

I regleringsbrevet för budgetåret 2024 i fråga om anslaget 1:7 Ersättningar för viltskador m.m. inom utgiftsområde 23 fastställs att högst 900 000 kronor får fördelas till länsstyrelserna för att användas för medfinansiering av ersättning för hanteringskostnader för fällda sälar inom ramen för licensjakt eller skyddsjakt inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet i enlighet med 3 kap. 13 § förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

Riksdagens tillkännagivande om en reviderad förvaltningsplan för skarv

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om en reviderad förvaltningsplan för skarv och en likvärdig förvaltning i hela landet för att på så sätt åstadkomma en minskning av skarvpopulationerna (bet. 2022/23:MJU17, rskr. 2022/23:186). I betänkandet anfördes följande:

Under flera års tid har det funnits ett brett stöd i utskottet för att fler åtgärder ska vidtas för att få bukt med skarvens utbredning. Hösten 2021 tillkännagav riksdagen för regeringen att förvaltningen måste uppdateras och anpassas till skarvstammens tillväxt. Utskottet underströk behovet av

en viltförvaltning i balans som tar hänsyn till de verksamheter och människor som berörs. Att regeringen tillåter allmän skyddsjakt på eget initiativ och underlättar för fleråriga tillstånd för skyddsjakt var några av de åtgärder som utskottet anförde som en del av det helhetsgrepp som krävs.

Utskottet ser givetvis mycket positivt på de åtgärder som vidtagits i linje med riksdagens tillkännagivande under senare år. Utskottet välkomnar det uppdrag som ansvariga myndigheter arbetar med så att en ny förvaltningsplan för storskarven kan komma på plats. Utskottet noterar särskilt att regeringen ser behov av att förvaltningsplanen inkluderar fler perspektiv och förändrade jaktbestämmelser. Utskottet noterar även att planen ska vara vägledande för länsstyrelserna och den regionala förvaltningen. Samtidigt som utskottet ser positivt på det utredningsarbete som bedrivs, vill utskottet uppmana regeringen att prioritera frågan och att säkerställa att utredningen utan fördröjning resulterar i ett uppdaterat förvaltningsgrepp. Utskottet vill särskilt framhålla betydelsen av en förbättrad samverkan i förvaltningen mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. Förvaltningen av skarv ska vara likvärdig i hela landet, både vid sötvattenssjöar i inlandet och utmed den långa kustlinjen.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Regeringen redovisar i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Skyddsjakt på gäss

Enligt 3 § jaktlagen (1987:259) är fåglar fredade och får jagas endast om det följer av jaktlagen eller av föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av jaktlagen. För att skyddsjakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen (1987:905) är uppfyllda. Skyddsjakt får enligt bestämmelsen meddelas bl.a. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Det krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att skyddsjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Enligt villkor i bilaga 4 till 26 § jaktförordningen får jakträttshavare bedriva skyddsjakt för att förebygga skador av vilt. Av punkt 12 framgår att bl.a. kanadagås får jagas utanför allmän jakttid om de uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller om de kan medföra olägenhet för människors hälsa.

Den 6 maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt genom en ändring i jaktförordningen. Samtliga jakttider har setts över och uppdaterats för att anpassas utifrån rådande förhållanden. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2021.

När det gäller villkor i bilaga 4 punkt 12 till 26 § jaktförordningen föreslog Naturvårdsverket i sitt förslag på jakttider (NV-08122-18) att begreppet ”sanitär olägenhet” skulle ändras till ”medföra olägenhet för människors hälsa”. Enligt myndighetens underlag var förändringen i terminologin en språklig anpassning till miljöbalken. Naturvårdsverket anförde följande som motivering:

Kanadagås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret om olägenhet för människors hälsa.

Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt behov av skyddsjakt på kanadagås i motsvarande grad som idag. Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande villkor för skyddsjakt på enskilda initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

Småviltsjakt

Länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län har i uppdrag att förvalta och vårda all jakt på vilt ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjäll i Jämtlands län.

Enligt 3 § rennäringförordningen (1993:384) ska rätten till småviltsjakt som inte bedrivs yrkesmässigt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen upplåtas till den som är fast bosatt i Sverige. Rätten ska även upplåtas till den som inte är fast bosatt i Sverige, men som omfattas av Sveriges internationella åtaganden om etableringsfrihet, den fria rörligheten för kapital, arbetskraftens fria rörlighet och utbyte av tjänster och som har uppnått en närmare anknytning till Sverige. Med närmare anknytning till Sverige avses att personen i fråga äger en fastighet i Sverige, driver näringsverksamhet i Sverige, har anställning i Sverige eller liknande.

Jägare som är bosatta i Sverige och även de som har en s.k. närmare anknytning till Sverige har företräde till småviltsjakt på statlig mark ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län. Företrädet gäller t.o.m. den 15 september varje säsong. Från och med den 16 september får alla med jakttillstånd jaga småvilt på dessa marker.

För småviltsjakten 2023–2024 var jakt mellan den 25 augusti–15 september 2023 endast tillåten för fast boende i Sverige, inklusive de med en närmare anknytning till Sverige. Jakt var tillåten för alla med jakttillstånd mellan den 16 september 2023–15 mars 2024. Jaktåret startar den 1 juli varje år och slutar 30 juni.

Högsta jakttryck för jaktsäsongen 2023–2024 är tre jaktmandagar per kvadratkilometer. När jakttrycket nåtts stängs områden för jakt under resten av säsongen. För att skapa en säker och positiv jaktupplevelse begränsas antalet jägare per dag i respektive jaktområde. Riktvärdet för denna kvotering kommer att vara en jägare per 500 hektar jaktbar mark på fjället och en jägare per 1 000 hektar jaktbar mark i skogslandet.

Den 20 maj 2021 tillsatte regeringen en parlamentariskt sammansatt kommitté, kallad Renmarkskommittén, som bl.a. ska lämna ett förslag till en ny renskötsellag som ska ersätta den nuvarande rennäringslagen (1971:437). Kommittén ska även analysera det samiska folkets rätt till jakt och fiske – såväl för de samer som i dag är medlemmar i samebyar som för dem som inte är det. Den del av uppdraget som handlade om att utreda inom vilka delar av statligt ägd mark som samebyar har ensamrätt i förhållande till staten att upplåta småviltsjakt och fiske, och om denna ensamrätt omfattar jakt på annat vilt än

småvilt, skulle redovisas i ett delbetänkande senast den 31 augusti 2023. Uppdraget i övrigt ska slutredovisas senast den 20 maj 2025.

Kommittén redovisade första delen av uppdraget i delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland (SOU 2023:46). Regeringen har remitterat betänkandet, och synpunkter kan lämnas fram till den 10 juni 2024.

Utskottets ställningstagande

Vilt- och klövviltsförvaltning samt älgförvaltning

Inledningsvis konstaterar utskottet att vissa arter av vilt, främst älg, minskar medan andra ökar. Kostnader för viltskadorna är stora och kan ha en stor inverkan på olika verksamheter på landsbygden, i skogsbruket och i trafiken. Utskottet anser i likhet med regeringen att viltförvaltningen ska vara ekosystembaserad, adaptiv och decentraliserad. Det är viktigt med en förvaltning som bygger på vetenskapligt underlag och lokala erfarenheter för att kunna förebygga skador och andra problem.

Utskottet konstaterar att älgstammen är under ett hårt tryck, bl.a. på grund av omfattningen på jakten men även på grund av högt rovdjurstryck och konkurrens om bete från andra klövdjur. Utskottet noterar att berörda myndigheter har redovisat ett antal förslag som syftar till att anpassa klövviltspopulationerna utifrån lokala och regionala förhållanden samtidigt som skogs-skötseln anpassas för ökad fodermängd. Utskottet vill särskilt framhålla förslaget om att upprätta en förvaltningsplan för alla vilda hjorddjur för att på så sätt förtydliga behovet av ett flerartsperspektiv. Enligt utskottets mening behöver åtgärder vidtas för att vi ska kunna bibehålla en balanserad och hälsosam älgstam. Utskottet anser att förvaltningen av älg måste ses i ett flerartsperspektiv och att det behövs en gemensam hantering av de utmaningar och möjligheter som finns när det gäller förvaltningen av klövvilt. Regeringen bör därför vidta de åtgärder som krävs för att skapa en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning. Utskottet anser att ändamålet med en samlad förvaltning av klövvilt bl.a. bör vara att vårda stammarna och samtidigt reducera skador på skogar, mark och grödor samt minimera antalet trafikolyckor. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2023/24:480 (SD) yrkande 11, 2023/24:1826 (S), 2023/24:1869 (S) yrkande 1, 2023/24:2479 (C) yrkande 23 och 2023/24:2628 (S) yrkande 29.

Det övriga förslaget om vilt- och klövviltsförvaltningen avstyrks med hänvisning till det som utskottet anför ovan. Motion 2023/24:2448 (MP) lämnas därmed utan åtgärd.

När det gäller älgförvaltningen i övrigt anser utskottet i likhet med regeringen att vi bör ha en livskraftig älgstam samtidigt som skadorna på skogsbruket är hanterbara. Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt med samarbete mellan skogs- och jägarintressena i dessa frågor. Vidare noterar utskottet att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket redovisat en rapport med ett antal förslag som syftar till att anpassa klövviltspopulationerna utifrån

lokala och regionala förhållanden samtidigt som skogsskötseln anpassas för ökad fodermängd.

I avvaktan på det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2023/24:222 (SD), 2023/24:480 (SD) yrkande 10, 2023/24:744 (M), 2023/24:1704 (S) yrkande 1, 2023/24:1869 (S) yrkande 2 och 2023/24:2628 (S) yrkande 30 kan lämnas utan åtgärd.

Vargförvaltning

Utskottet konstaterar att den tilltagande ökningen av vargstammen har blivit en fråga som måste tas på allvar. Svenska bönder känner sig hotade av den växande vargstammen och det i en tid när den svenska livsmedelsförsörjningen behöver stärkas. Vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige, men i likhet med regeringen bedömer utskottet att det behöver vara en betydligt mindre stam än i dag så att både djurägare och andra har möjlighet att leva och verka på landsbygden.

Utskottet noterar att Naturvårdsverket nyligen har uppdaterat riktlinjerna för skydds jakt på rovdjur så att de bättre bidrar till att uppfylla de rovdjurspolitiska målen. De s.k. tumreglerna har också ersatts med nya riktlinjer för skydds jaks beslut efter att varg angripit tamdjur respektive hund. Utskottet välkomnar dessa beslut och konstaterar att det är steg i rätt riktning för att uppnå beslutade målsättningar. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbetet med att söka lösningar på hur skydds jakten ytterligare kan utvecklas. I sammanhanget vill utskottet framhålla att man ser positivt på att regeringen vill verka för att sänka vargens skyddsstatus genom att föreslå att vargen flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i art- och habitatdirektivet. En sådan ändring kan bidra till ökade möjligheter att vidta åtgärder som minskar konflikterna mellan människor och varg.

Vidare konstaterar utskottet att jaktlagsutredningen ska göra en översyn av lagstiftningen på området och bl.a. se över de straffrättsliga sanktionerna i jaktlagen och vad som gäller i fråga om brott mot fredningsbestämmelserna.

Utskottet avser att fortsätta att följa frågan mycket noga och ser i dagsläget inte skäl att förorda något av de förslag som presenteras i motionerna 2023/24:149 (KD), 2023/24:1221 (C) yrkande 2, 2023/24:1275 (M), 2023/24:1414 (M), 2023/24:1704 (S) yrkande 2 och 2023/24:2242 (M). Motionerna avstyrks.

Ersättning vid jakt på skarv och säl

Inledningsvis vill utskottet framhålla riksdagens tillkännagivande om en reviderad förvaltningsplan för skarv och en likvärdig förvaltning i hela landet för att på så sätt åstadkomma en minskning av skarvpopulationerna. Utskottet välkomnar därför att Naturvårdsverket har redovisat en reviderad nationell förvaltningsplan för storskarv. Utskottet noterar myndighetens bedömning att allvarliga skador orsakade av storskarv bör förebyggas genom redskaps-

utveckling, metoder för att störa storskarvarna och skydds jakt. Även Miljö-
målsberedningen har redovisat ett antal förslag och bedömningar som rör jakt
på skarv och andra skadeförebyggande åtgärder.

Utskottet ställer sig positivt till att Naturvårdsverket och Havs- och vatten-
myndigheten ska analysera andra mer kostnadseffektiva populations-
begränsande åtgärder mot skarv när det gäller metod, process och organisation
än vad som används i dag. Enligt utskottet är det angeläget att åtgärder vidtas
för att få bukt med skarvens utbredning.

Med hänvisning till det pågående arbetet för att minska skarv-
populationerna anser utskottet att motionerna 2023/24:402 (SD) yrkande 20
och 2023/24:2502 (SD) kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller hanteringskostnader för fällda sälar konstaterar utskottet att
det sedan januari 2023 finns möjlighet för ersättning till detta genom en
stödatgärd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Därmed anser
utskottet att motion 2023/24:2479 (C) yrkande 20 kan lämnas utan åtgärd.

Skydds jakt på gäss

Utskottet noterar att när regeringen beslutade om nya tider för jakt i maj 2021
ändrades terminologin när det gäller skydds jakt på kanadagäss från sanitär
olägenhet till medför olägenhet för människors hälsa. Enligt Naturvårdsverket
var det enbart en språklig anpassning till miljöbalken, och villkoren för
skydds jakt på en enskilds initiativ lämnades oförändrade. Utskottet konstaterar
att kanadagäss kan ha en negativ påverkan på olika miljöer och det är därför
positivt att det går att jaga dem i motsvarande grad som tidigare.

Mot denna bakgrund lämnar utskottet motion 2023/24:121 (SD) yrkandena
1 och 2 utan åtgärd.

Småvilts jakt

Utskottet konstaterar att det i dag finns begränsningar för småviltsjakten i de
svenska fjällen. Under en viss period är jakt tillåten endast för fast boende i
Sverige inklusive de med en närmare anknytning till Sverige, och när det
högsta jakttrycket nåtts stängs områden för jakt under resten av säsongen. Det
finns även begränsningar i antalet jägare per dag i respektive jaktområde.
Vidare noterar utskottet att Renmarkskommittén har redovisat ett del-
betänkande som bl.a. tar upp frågan om det samiska folket och småviltsjakten.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att förorda det förslag som finns
i motion 2023/24:1063 (S). Motionen avstyrks.

Jaktlagstiftning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av jaktlagen och olika åtgärder mot illegal jakt.

Jämför det särskilda yttrandet (C).

Motionerna

Översyn av jaktlagen

Enligt kommittémotion 2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 24 behöver jaktlagstiftningen ses över i sin helhet för att möjliggöra verksamma bestämmelser som hindrar eller förebygger viltskador. Motionärerna anser att det är hög tid att jaktlagsutredningen tillsätts eftersom den nuvarande jaktlagen inte fungerar så väl som den borde. När den nuvarande jaktlagen antogs var stammarna svaga och i behov av en aktsam vård. I dag är utmaningarna ofta det omvända, med för stora stammar som drabbar framför allt markägare och trafikanter.

Åtgärder mot illegal jakt

Enligt motion 2023/24:683 av Rebecka Le Moine (MP) yrkande 1 bör en utredning tillsättas för att komma till botten med den illegala jakten i Sverige. En nollvision för illegal jakt bör antas (yrkande 2). Enligt motionären är den illegala jakten, som särskilt drabbar varg, ett stort och utbredd problem i Sverige. En grupp forskare i det skandinaviska vargforskningsprojektet Skandulv vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har gjort en stor studie om varför vargar försvinner. Den blev klar 2020 och visar att ett stort antal med all sannolikhet dödas illegalt.

Kompletterande information

Översyn av jaktlagen

Den 25 januari 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet (dir. 2024:11). Syftet med översynen är att få till stånd dels en modern lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser för långsiktigt hållbar jakt och viltvård, dels ett förbättrat genomförande av EU-rättsliga regler på jaktområdet och ett säkerställande av att genomförandet inte avser andra arter än dem som omfattas av EU-reglerna.

Utredaren ska bl.a.

- utarbeta förslag till en ny jaktlag och en ny jaktförordning
- förbättra genomförandet i svensk rätt av EU:s regelverk på jaktområdet

- ta ställning till om den straffrättsliga regleringen i jaktlagstiftningen behöver ändras
- ta ställning till om regleringen av överklagbarhet av beslut behöver ändras
- lämna nödvändiga författningsförslag som är förenliga med Sveriges EU-rättsliga åtaganden och annan internationell rätt.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025.

Riksdagens tillkännagivande om en översyn av jaktlagen

Riksdagen har i fråga om en översyn av jaktlagen i ett tillkännagivande bl.a. anfört att en utredning bör tillsättas med uppdrag att se över jaktlagstiftningen i syfte att lägga fram en ny jaktlag med ett enkelt regelverk, en tydlig systematik och moderna bestämmelser (bet. 2021/22: MJU16, rskr. 2021/22:178).

Regeringen hänvisar i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) till att en utredning har tillsatts för att göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Åtgärder mot illegal jakt

I den nationella förvaltningsplanen för varg 2014–2019 finns ett delmål att motverka illegal jakt. Berörda samhällsinstanser ska fortsätta att arbeta för att avsevärt minska den illegala jaktens omfattning. I planen redovisas ett antal åtgärder som berörda myndigheter kan vidta för att motverka illegal jakt. Till exempel bör länsstyrelserna verka för att tillsammans med polisen i länet utarbeta en regional strategi för arbetet mot illegal jakt på stora rovdjur. Strategin bör redovisas i de regionala förvaltningsplanerna.

Det pågår ett arbete inom Naturvårdsverket med att revidera planerna för varg, björn, lo och järv och skapa en gemensam plan för de fyra rovdjuren. Planerna ska beskriva hur man bör förvalta rovdjuren så att man kan uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus och hur detta ska kunna ske i god samexistens med människor. Enligt information från Naturvårdsverket kommer även den gemensamma planen att innehålla förslag på åtgärder för att motverka illegal jakt. Vidare samordnar Naturvårdsverket en nationell samverkansgrupp mot illegal jakt på stora rovdjur bestående av representanter för länsstyrelser, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Det finns även en nationell operativ grupp för artskydd (NOGA) som är en fast grupp för myndighetssamverkan och som startades 2016. I samverkansgruppen, som leds av Jordbruksverket, ingår ett antal berörda myndigheter, bl.a. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och representanter för länsstyrelserna. Den operativa gruppen har möten två gånger per år och kan sammankallas vid behov.

Artskyddsutredningen föreslår i sitt betänkande Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51) att de myndigheter som ingår i NOGA i

sina regleringsbrev ska få i uppdrag att ta fram en gemensam handlingsplan för att bedöma risker och utvärdera, förankra och fastställa nationella prioriteringar i fråga om artskydd och artskyddsbrottslighet. Utredningen bedömer att det finns ett stort behov av att samordna och effektivisera myndigheternas arbete med artskydd och artskyddsbrottslighet. Arbetet med att ta fram en handlingsplan kommer enligt utredningen i sig att stärka samverkan mellan myndigheterna och ge en plattform för att effektivisera myndigheternas insatser när det gäller artskydd. Betänkandet är under beredning inom Regeringskansliet.

Landsbygdsminister Peter Kullgren anförde den 17 februari 2023 följande vid debatt av interpellation 2022/23:172 Åtgärder för att skydda vargen:

Jag har inget till övers för vare sig tjuvfiskare eller tjuvjägare i något sammanhang. Jag tycker att man ska följa lagen. Jägare eller inte jägare ska man följa de lagar och regler som finns. Det är inget snack om något annat. Så är det med det.

Om det finns indicier på att man i något jaktlag jagar varg har vi sett att polisen uppenbarligen prioriterar de brotten. Jag har inte sett sambandet mellan licensjakt och att tjuvjakten skulle öka, så långt som det låter som att Rebecka Le Moine har belägg för.

Vi kan återigen konstatera att på 20 år har den svenska vargstammen ökat med närmare 700 procent. Om det skulle råda den enormt omfattande tjuvjakt som beskrivs borde inte vargstammen ha ökat så relativt kraftigt som den har gjort den senaste tiden. Då är det kanske tvärtom så att både skyddsjakt och licensjakt förhoppningsvis bidrar till en större acceptans för vargen, det vill säga en större acceptans för att vi måste leva sida vid sida.

Vår politik syftar till att skapa trygghet och frihet för alla som bor och lever i Sverige, men vi lever också i en tid där vargen smyger sig allt närmare in på människors trygghet och frihet. Vi måste se den ökande trenden av att vargstammen de senaste 20 åren inte har påverkats mer påtagligt än tidigare.

Vi ska ha varg i Sverige, och den ska finnas långsiktigt i Sverige. Men regeringens politik är att stammen bör vara mindre än vad den är i dag.

Utskottets ställningstagande

Översyn av jaktlagen

Utskottet tillmäter frågan om en moderniserad, tydlig och rättssäker jaktlagstiftning stor vikt, och riksdagen riktade därför ett tillkännagivande till regeringen om att en utredning borde tillsättas med uppdrag att se över jaktlagstiftningen i syfte att förenkla, systematisera och modernisera bestämmelserna. Utskottet välkomnar att regeringen nu har tillsatt en utredning som ska göra en översyn av jaktlagstiftningen och ser fram emot det fortsatta arbetet på området. Mot denna bakgrund anser utskottet att det som efterfrågas i motionen är tillgodosett. Därmed avstyrks motion 2023/24:2479 (C) yrkande 24.

Åtgärder mot illegal jakt

Inledningsvis vill utskottet poängtera det självklara: att de lagar och regler som finns ska följas. Det ska vara nolltolerans mot illegal jakt på varg. Vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige, men i likhet med regeringen bedömer utskottet att det behöver vara en betydligt mindre stam än i dag. Stammen ska minska genom lagligt reglerad jakt såsom skydds jakt och licensjakt.

Utskottet konstaterar att dagens förvaltningsplan för varg innehåller åtgärder som myndigheter kan vidta för att motverka illegal jakt. Vidare håller Naturvårdsverket på att ta fram en gemensam förvaltningsplan för varg, björn, lo och järv och även denna ska innehålla förslag på åtgärder för att motverka illegal jakt. Utskottet noterar att det även finns en nationell samverkansgrupp mot illegal jakt på stora rovdjur.

Slutligen noterar utskottet Artskyddsutredningens förslag att de myndigheter som ingår i NOGA ska ta fram en gemensam handlingsplan när det gäller artskydd och artskyddsbrottlighet för att effektivisera myndigheternas insatser.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till det arbete som pågår anser utskottet att motion 2023/24:683 (MP) yrkandena 1 och 2 kan lämnas utan åtgärd.

Jaktmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förbud mot blyammunition och utbildning för användning av mörkeroptik.

Jämför reservation 7 (V).

Motionerna

Blyammunition

Enligt kommittémotion 2023/24:991 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkande 28 bör regeringen återkomma med förslag på förbud mot att använda bly i jaktammunition. Regeringen bör även verka för ett förbud mot bly i jaktammunition inom EU (yrkande 29). Motionärerna anför att det redan tidigare har konstaterats att bly i jaktammunition är både ett hälso- och miljöproblem. Ett förbud mot blyhagel i närheten av våtmarker infördes inom EU under 2023. Motionärerna anser att ett generellt förbud mot bly i jaktammunition bör införas såväl nationellt som inom EU.

Mörkeroptik

Enligt motion 2023/24:777 av Johnny Svedin (SD) yrkande 1 ska användningen av mörkeroptik föregås av en utbildningsinsats. Vidare bör

jägare från andra länder som jagar på svensk mark inte få använda mörkeroptik om de inte kan uppvisa någon form av utbildning för detta (yrkande 2). Det är enligt motionären av yttersta vikt att säkerställa att vildsvinsjakten sker på ett så säkert och humant sätt som möjligt.

Kompletterande information

Blyammunition

Den 16 februari 2023 trädde nya EU-regler om bly i ammunition i kraft. Reglerna innebär att det är förbjudet inom EU/EES att använda ammunition i form av blyhagel vid skytte i och inom hundra meter från en våtmark. Det nya förbudet beslutades av EU-kommissionen⁴, och syftet med förbudet är att minska förekomsten av bly i miljön i hela EU. Reglerna har förts in i bilaga XVII (post 63) till Reachförordningen ((EG) nr 1907/2006).

Sverige har sedan tidigare förbud mot användning av blyhagel i våtmark. EU-förordningen skiljer sig dock från hur förbudet mot blyhagelanvändning vid våtmark har utformats i Sverige, bl.a. i definitionen av våtmark.

Utöver lagstiftningen om förbud mot användning av blyhagel i och kring våtmarker pågår ett större arbete med att fasa ut bly inom EU. I mars 2023 överlämnade Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) en rapport till kommissionen med förslag som förbjuder försäljning och användning av bly i kulammunition, hagelammunition och i fiskedrag med vissa begränsade möjligheter till undantag. Förslaget medger en övergångsperiod på arton månader upp till fem år om det antas.

Enligt EU-kommissionens planering ska ett förslag till begränsning av bly i ammunition och fiskeredskap presenteras vid ett sammanträde i Reachkommittén den 25–26 april 2024. Ett förbud av bly i ammunition skulle innebära en ändring av bilaga XVII till Reachförordningen där begränsning av framställning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, beredningar och varor framgår.

Förbud enligt Reachförordningen fattas av kommissionen med stöd av en kommitté, den s.k. Reachkommittén. Efter att Reachkommittén har röstat om ett förslag är ordningen den att kommissionen presenterar förslaget för Europaparlamentet och rådet som, om de anser att kommissionen gått utöver sina befogenheter, kan invända mot beslutet.

Den 21 december 2022 anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari följande om att utvidga förbudet mot blyammunition (svar på skriftlig fråga 2022/23:166):

Inom EU övervägs nu att utvidga förbudet enligt Reach-förordningen till att även omfatta bly i ammunition (både hagel och kulor) som används vid jakt utanför våtmark och vid sportskytte. Regeringen undersöker nu

⁴ Kommissionens förordning (EU) 2021/57 av den 25 januari 2021 om ändring av bilaga XVII till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) vad gäller bly i hagelammunition i eller kring våtmarker.

möjligheterna att minimera de negativa konsekvenserna av förordningen för jägare och sportskyttar.

Den 16 februari 2023 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå lämpliga åtgärder för att underlätta för jägare och sportskyttar med anledning av blyammunitionsförbudet. Uppdraget slutredovisades den 27 oktober 2023 i rapporten Åtgärder för att underlätta övergång till blyfri hagelammunition (NV-01768-23). Naturvårdsverket föreslår bl.a. att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att genomföra en flerårig informationssatsning, för vilken det föreslås att regeringen avsätter 1 miljon kronor per år under en treårsperiod. Vidare föreslås att regeringen, för perioden efter 2024, beslutar om att finansiera informationsinsatser om blyhagelförbud och om möjligheterna att övergå till blyfri hagelammunition med särskilda medel från Viltvårdsfonden. Naturvårdsverket föreslår även att det ska ställas krav på ytterligare information om hagelammunitions egenskaper vid försäljning av sådan ammunition. Ökad information underlättar jägarnas val av blyfri ammunition utifrån jaktförutsättningar och säkerhet. I första hand bör Sverige verka för detta på EU-nivå. Naturvårdsverket föreslår också att regeringen låter utreda förutsättningarna för att med ekonomiska styrmedel bidra till en omställning från blyhagel till dyrare alternativa hagel. Beredning av rapporten pågår inom Regeringskansliet.

Mörkeroptik

Enligt 27 § jaktlagen (1987:259) ska jakt bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Endast de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver får användas vid jakt (30 §). Enligt 10 § första stycket jaktförordningen (1987:905) får endast sådana vapen och andra jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas. Naturvårdsverket får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om användning av andra jaktmedel än de som följer av förordningen (15 § första stycket). Jaktlagstiftningen är uppbyggd så att endast de jaktmedel som uttryckligen är tillåtna får användas.

Enligt 14 a § jaktförordningen får elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning användas i nära anslutning till jaktvapnet vid jakt efter vildsvin. Termiska sikten får dock endast användas vid jakt i öppen terräng eller vid åtelplatser. Elektroniska bildförstärkare och bildomvandlare är mörkerkikare som i regel fästs på jaktvapnet. En värmekamera är ett termiskt sikte som visar ett måls värmeutstrålning.

I promemoria Ändring av bestämmelserna i jaktförordningen (1987:905) avseende tillåtna jaktmedel (N2018/03490/RS) anförts att eftersom vildsvin generellt är nattaktiva skulle användning av elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning bidra till en effektivare jakt efter dem. De nämnda jaktmedlen möjliggör säkrare skott och leder till att fler vildsvin kan fällas under begränsade ljusförhållanden. Användningen av sådana jaktmedel skulle alltså leda till att jakten skulle bli säkrare, bl.a. genom

att risken för skadeskjutningar skulle minska. Att tillåta användningen av dessa jaktmedel bedöms därför vara förenligt med 27 § jaktlagen enligt vilken jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Den 22 februari 2024 beslutade regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning. Myndigheten ska bl.a. analysera de tekniska hjälpmedel som enligt 14 a § jaktförordningen är tillåtna vid jakt efter vildsvin och hur dessa har fungerat i praktiken samt överväga om det finns behov av ytterligare hjälpmedel eller justeringar i bestämmelsen för att underlätta jakt efter vildsvin. Denna del av uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2024.

Utskottets ställningstagande

Blyammunition

Utskottet konstaterar att nya EU-regler trädde i kraft den 16 februari 2023 som innebär att det är förbjudet inom EU/EES att använda blyhagel i, eller inom 100 meter från, en våtmark. Utskottet noterar vidare att Echa har överlämnat ett förslag till kommissionen om att utvidga förbudet till att även omfatta bly i ammunition som används till jakt utanför våtmark och vid sportskytte. Kommissionen har för avsikt att presentera ett förslag till medlemsstaterna i slutet av april.

Bly från ammunition kan utgöra en miljöfara, speciellt i våtmarker, och därför har blyhagel förbjudits i dessa områden. Utskottet anser dock att ytterligare begränsningar av användningen av blyammunition måste ske restriktivt, speciellt med hänsyn tagen till utvecklingen av fullgod blyfri hagelammunition. Utskottet välkomnar att regeringen undersöker möjligheterna att minimera de negativa konsekvenserna för jägare och sportskyttar av ett utökat förbud.

Mot bakgrund av att utskottet inte ställer sig bakom ett totalförbud mot blyammunition, varken på nationell nivå eller EU-nivå, avstyrker utskottet motion 2023/24:991 (V) yrkandena 28 och 29.

Mörkeroptik

Utskottet konstaterar att mörkeroptik är ett tillåtet jaktmedel vid vildsvinsjakt enligt nuvarande bestämmelser. Argumenten för att tillåta mörkeroptik var bl.a. att det möjliggör säkrare skott och att risken för skadeskjutningar minskar, vilket leder till en säkrare jakt. Utskottet noterar att Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för en effektiv vildsvinsförvaltning och att det ingår att se över och utvärdera de jaktmedel som är tillåtna vid jakt på vildsvin enligt jaktförordningen. Med hänvisning till det som nu anförts avstyrker utskottet motion 2023/24:777 (SD) yrkandena 1 och 2.

Övriga jakt- och viltvårdsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbetalningar från Viltvårdsfonden och ersättning för rovdjursavvisande stängsel.

Motionerna

Viltvårdsfonden

I motion 2023/24:683 av Rebecka Le Moine (MP) yrkande 3 anfördes att utbetalningen från Viltvårdsfonden till organisationer som har som vision att inga vargar ska finnas i Sverige ska stoppas. Utbetalningen från Viltvårdsfonden bör villkoras med att de organisationer som tar del av pengarna också ska presentera en handlingsplan för att motarbeta illegal jakt (yrkande 4). Motionären anför att Jägarförbundet sitter på dubbla stolar då de tar del av medel från Viltvårdsfonden samtidigt som de bedriver en egen rovdjurspolitik med dessa medel. Vidare går medel till Jägarnas riksförbund som har en uttalad nollvision för en art som finns med i EU:s art- och habitatdirektiv.

Enligt motion 2023/24:2241 av Sten Bergheden (M) bör det ses över ifall medel som betalats ut från Viltvårdsfonden endast ska kunna användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser. Dessa pengar betalas in av landets jägare i form av en årlig viltvårdsavgift, och därför ska enligt motionären dessa pengar inte kunna användas till organisationer eller projekt som motverkar jägarnas intressen.

Ersättning för rovdjursavvisande stängsel

Enligt motion 2023/24:791 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 1 bör regeringen överväga att se över villkoren för att få ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att villkoren utökas till att gälla alla sorters betesmarker. Regeringen bör även överväga att se över villkoren för att få ersättning för RAS så att villkoren utökas till att gälla alla inhägnade tamdjur (yrkande 2). Enligt yrkande 3 bör regeringen överväga att räkna upp schablonbidraget till en rimligare nivå kopplat till material och arbetskostnad. Det krävs en skälig ersättningsnivå för att det svenska kulturlandskapet ska kunna hållas öppet. Motionärerna anser även att potten för viltskademedlen bör räknas upp för att täcka djurhållares behov av att skydda sina besättningar (yrkande 4).

Kompletterande information

Viltvårdsfonden

Enligt 41 § jaktlagen (1987:259) får regeringen meddela föreskrifter om skyldighet för den som jagar att bl.a. betala en årlig avgift (viltvårdsavgift) för att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. Avgifterna ska bilda en fond (Viltvårdsfonden) som får användas för de ändamål som regeringen har bestämt om.

Viltvårdsfonden förvaltas av Kammarkollegiet och regeringen fattar beslut om hur medel i Viltvårdsfonden ska fördelas. Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag ansvar för att pröva frågor om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden.

Den 15 februari 2021 trädde den nya förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden i kraft. Enligt förordningen kan ideella rikstäckande organisationer söka organisations- eller verksamhetsbidrag ur fonden. För att kunna få bidrag måste en organisation uppfylla de krav som anges i förordningen. Det krävs bl.a. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Vidare får Naturvårdsverket prioritera mellan inkomna ansökningar och ge företräde till de ansökningar som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla syftet med bidraget. Som stöd i bedömningen utgår Naturvårdsverket från följande kriterier (från promemorian Prioritering av ansökningar om verksamhets- och organisationsbidrag ur Viltvårdsfonden, NV-02048-22):

- Om ansökan i huvudsak ligger i linje med Strategi för svensk viltförvaltning.
- Om ansökan inriktas mot jaktbara eller potentiellt jaktbara arter.
- Om ansökan visar på en stark koppling mellan jakt och viltvård.

Viltet ska vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

Den 7 januari 2021 fick Naturvårdsverket i uppdrag att främja viltvården eller liknande ändamål med medel ur Viltvårdsfonden. Från och med den 1 juli 2022 ska Naturvårdsverket se till att åtgärder för uppföljning och övervakning av viltstammarna utförs. Naturvårdsverket ska också se till att åtgärder för trafikskadat vilt och åtgärder för klövdjursförvaltning utförs. I uppdraget ingår också att se till att relevant statistik redovisas. Uppdraget skulle delredovisas den 15 januari 2024 och ska slutredovisas till regeringen senast den 31 december 2024.

Den 11 januari 2024 lämnade Naturvårdsverket en delredovisning av uppdraget i skrivelsen Att främja viltvården genom upphandling eller bidrag (NV-00322-21). Myndigheten redogör för erfarenheterna hittills av de fyra viltvårdsåtgärderna och lyfter fram att det är oklart vem som ska ombesörja att

Åtgärderna utförs efter att regeringsuppdraget avslutats den 31 december 2024. I uppdraget ingick att göra en bedömning av om det är förenligt med upphandlingsreglerna att viltvårdåtgärderna i stället utförs av en ideell organisation utan ett föregående upphandlingsförfarande. Naturvårdsverket har analyserat frågan och gör bedömningen att viltvårdsåtgärderna behöver upphandlas. Naturvårdsverket föreslår slutligen att den nuvarande fördelningen mellan bidrag och upphandlade tjänster ska kvarstå. Det är dock viktigt att den totala ekonomiska ramen och de olika beloppsgränserna för bidrag till ideella organisationer och Naturvårdsverkets administration årligen justeras i förhållande till konsumentprisindex. Skrivelsen bereds nu inom Regeringskansliet.

Ersättning för rovdjursavvisande stängsel

Bestämmelser om länsstyrelsens användning av medel från viltskadeanslaget finns i 11–11 c och 12 §§ viltskadeförordningen (2001:724) samt i förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. I tillägg till dessa förordningar tillämpas Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2018:5) om bidrag och ersättningar för viltskador vid länsstyrelsens hantering av medel från viltskadeanslaget för bidrag och ersättningar för viltskador på annat än fisk, fiskeredskap och ren. Medel som Naturvårdsverket årligen lämnar till länsstyrelserna från viltskadeanslaget i form av bidrag får användas för att bl.a. genomföra åtgärder som är avsedda att förebygga viltskador som kan orsakas av fredat vilt. För att förebygga skador på inhägnade tamdjur är rovdjursavvisande stängsel den mest effektiva åtgärden. Länsstyrelsen kan besluta om bidrag till sådana åtgärder.

En förutsättning för att få bidrag är oftast att stängslen byggs enligt Viltskadecenters rekommendationer för rovdjursavvisande stängsel. Då har de störst effekt mot rovdjursangrepp och håller länge.

Andra krav för bidrag till stängsel mot rovdjur är även att man

- bedriver näringsverksamhet
- använder den stängslade marken
- underhåller stängslen i minst fem år.

Om marken arrenderas behövs ett avtal som visar att djurhållaren har rätt att beta marken i minst fem år efter att bidragsstängslen satts upp. Länsstyrelserna beviljar i första hand ansökningar från skadedrabbade besättningar och får- eller getbesättningar inom vargrevir.

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för prioritering av förebyggande åtgärder vid rovdjursangrepp i särskilt tamdjurstäta områden. Den övergripande tanken med de föreslagna prioriteringarna om fördelningen av medel till förebyggande åtgärder är att tamdjursbesättningar som löper större risk för rovdjursangrepp ska prioriteras före besättningar som löper mindre risk för rovdjursangrepp. Bland tamdjuren löper får- och getbesättningar större

risk för angrepp än t.ex. nöt och häst. Eftersom den förväntade effekten av förebyggande åtgärder är som störst där risken för angrepp är som högst riktas de föreslagna prioriteringarna i första hand mot får- och getbesättningar som löper risk att angripas av varg.

Tidigare har det varit möjligt att söka bidrag för rovdjursavvisande stängsel på blocklagd mark genom landsbygdsprogrammet som en miljöinvestering. Syftet var att skydda betande tamdjur så att betesmarker och betesvallar skulle kunna fortsätta skötas genom bete i områden där det fanns risk för angrepp av rovdjur. Sista datum för ansökan om slututbetalning av detta bidrag är den 5 april 2025.

I december 2021 beslutade regeringen om den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027. Det beslutades att stödet för rovdjursstängsel i stället skulle finansieras nationellt på annat sätt. I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 23) föreslog regeringen därför att viltskadeanslaget skulle förstärkas med 15 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023. Anledningen var att stödet till rovdjursavvisande stängsel på s.k. blocklagd mark överfördes från landsbygdsprogrammet till viltskadeanslaget.

Överföringen av medel innebär vidare enligt information från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet en förenkling för Sveriges lantbrukare som kommer att kunna ansöka om bidrag till exempelvis rovdjursavvisande stängsel på samma sätt oavsett vilken marktyp det handlar om.

Enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2023 ska myndigheten redovisa vilka effekter det har fått för stödgivningen att medel för rovdjursavvisande stängsel överförts från landsbygdsprogrammet till viltskadeanslaget, såväl för myndigheternas hantering som för de stödberättigade.

I Naturvårdsverkets årsredovisning för 2023 redovisar myndigheten att förändringen inte kan anses fullt genomförd eftersom medel har funnits kvar att fördela hos Jordbruksverket för 2023. Länsstyrelserna redovisar att inga effekter hittills har synts för brukare eller länsstyrelser eftersom de flesta brukare har ansökt om medel från Jordbruksverket. Förändringen bedöms bli mer märkbar under 2024.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 23) att det är av stor vikt att minska skadorna av stora rovdjur samt att viltskademedlen är avgörande för att effektiva skadeförebyggande åtgärder ska kunna vidtas och bedöms ha en konfliktdämpande effekt. Regeringen bedömer att viltförvaltningen har utvecklats och i viss mån skapar förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv, och decentraliserad förvaltning. Det krävs dock en fortsatt utveckling av arbetet, ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska och hantera uppkomna viltskador.

Utskottets ställningstagande

Viltvårdsfonden

Utskottet konstaterar att ideella rikstäckande organisationer sedan februari 2021 kan söka organisations- eller verksamhetsbidrag ur Viltvårdsfonden. För att kunna få bidrag måste organisationerna uppfylla de krav som ställs upp på förordningsnivå, t.ex. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Vidare noterar utskottet att Naturvårdsverket får prioritera mellan ansökningarna och att myndigheten då bl.a. tittar på om ansökan är i linje med strategin för svensk viltförvaltning och om det finns en stark koppling mellan jakt och viltvård.

Med hänvisning till det som nu anförts bedömer utskottet att motionerna 2023/24:683 (MP) yrkandena 3 och 4 samt 2023/24:2241 (M) kan lämnas utan åtgärd.

Ersättning för rovdjursavvisande stängsel

Utskottet konstaterar att länsstyrelserna kan besluta om bidrag som får användas för att genomföra åtgärder som är avsedda att förebygga viltskador som kan orsakas av fredat vilt. När det gäller att förebygga skador på inhägnade tamdjur konstaterar utskottet att rovdjursavvisande stängsel har visat sig vara en effektiv åtgärd. Utskottet noterar att det tidigare gått att ansöka om stöd för detta både från viltskadeanslaget och genom landsbygdsprogrammet. I och med beslutet om den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027 beslutades att stöd till rovdjursavvisande stängsel enbart skulle kunna sökas från viltskadeanslaget. Utskottet anser i likhet med regeringen att detta är en förenkling för lantbrukarna då det nu går att söka bidrag för rovdjursavvisande stängsel på samma sätt oavsett vilken typ av mark det handlar om. Vidare välkomnar utskottet att viltskadeanslaget förstärktes med ytterligare medel när stödet överfördes från landsbygdsprogrammet. Utskottet noterar att syftet med vägledningen för prioritering av förebyggande åtgärder vid rovdjursangrepp i särskilt tamdjurstäta områden är att prioritera medel till förebyggande åtgärder där tamdjursbesättningar löper större risk för rovdjursangrepp före sådana som löper mindre risk. Enligt utskottet är detta en rimlig prioriteringsordning.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet därför att motion 2023/24:791 (S) yrkandena 1–4 kan lämnas utan åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkandena 2022/23:MJU12 och 2022/23:MJU17. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. Samlad vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 1 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2448 av Emma Nohrén m.fl. (MP) och
avslår motionerna

2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 11,

2023/24:1826 av Monica Haider (S),

2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 1,

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 23 och

2023/24:2628 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

Mycket har hänt sedan jaktlagstiftningen såg dagens ljus någon gång på 1930-talet och – nästan – fick sin nuvarande form på 1980-talet med vissa ändringar i små delar på vägen. Till detta kommer EU-inträdet, trakthyggesbruket som vi använder i skogsbruket i dag, nya fritidsintressen m.m. som gör att situationen ändras. Klimatförändringarna tillsammans med en ökad rörlighet och snabba transporter förändrar också spelplanen med nya utbredningsområden för vilt, snabbare spridning av främmande och invasiva arter samt flera sjukdomar och parasiter. Vi har fått bättre forskning och bättre miljöövervakning som har lett till ökad kunskap om våra vilda djur. Det ger nya kort på handen. Flera av våra viltstammar är långt större nu än de var förr. Det är en framgångssaga. Vi ser nygamla arter, som vildsvin, som har kommit tillbaka. Vi ser att man nog bör förvalta vissa vilt på ett annat sätt, och vissa arter som inte förvaltas i dag kanske ska börja förvaltas.

Det kräver nya förvaltningsmetoder, och ekosystembaserad viltförvaltning är det bästa sättet, precis som för t.ex. fiskeförvaltning. I dag förvaltas traditionellt varje art ofta var för sig eller i bästa fall med flerartsförvaltning. Men det tar inte hänsyn till helheten.

År 2012 infördes ett nytt förvaltningssystem för älg i Sverige. Systemet innebär en ekobaserad, lokalt förankrad och adaptiv förvaltningsmodell. Den ställer också krav på kostnadseffektiva och kvalitetssäkrade metoder för uppföljning av i detta fall älgpopulationen, betestrycket och även betesskador. Man började se på hur älgpopulationerna mår och hur de hänger ihop på ett

naturligt angränsande och avgränsat område snarare än att bara se till den egna jaktmarken. Det är viltförvaltningsdelegationen som beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen inom länet och skötsel av älgstammen och i förekommande fall för skötsel av hjort- och vildsvinsstammarna.

Detta bör utvecklas ytterligare till viltskötselområden eller i verklig mening viltvårdsområden där man ser till hela ekosystemet. Vi behöver ha en flerartsförvaltning som utgår från hela ekosystemet och även inkluderar rovdjur. Man måste också se till hur detta hänger ihop med övriga populationer och viltstammar ute i landet så att vi har ett genetiskt utbyte. Även om vi har en lokal förvaltning måste vi också kunna se att den ska hänga ihop med resten av landet eller med andra populationer.

Vi ska ha en ekosystembaserad viltförvaltning som tar hänsyn till vilken bärkraft marken har, vilka arter som finns där och hur de integrerar med varandra. Hur ser predatortrycket ut och det totala betetrycket av de arter som samexisterar? Hur är det med betesskador och tillgången till foder? Vilka andra verksamheter och aktiviteter pågår där och i vilken omfattning? Det ska vara en förvaltning som går i takt med dagens kunskap, skapar acceptans och harmonierar med samhället och tar hänsyn till andra verksamheter.

Egentligen är det inget nytt; vi tror att de flesta jägare ser att man måste hushålla med resurser för att man ska ha något att jaga i framtiden. Med dagens kunskap kan vi nå en hållbar ekosystembaserad förvaltning som både ger vilt att jaga och är i samklang med andra verksamheter.

2. Älgförvaltning, punkt 2 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 2 och
2023/24:2628 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 30 och
avslår motionerna
2023/24:222 av Magnus Persson (SD),
2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 10,
2023/24:744 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M) och
2023/24:1704 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Jakten på älg har historiskt sett varit en stor del av vår identitet, och detta kombinerat med vår växande fritids- och turistnäring visar den ekonomiska potentialen i en väl förvaltd älgpopulation. Dessutom bidrar en hälsosam älgstam till ekologisk balans och erbjuder klimatsmarta köttalternativ.

För att uppnå en balanserad och effektiv hantering av älgstammen anser vi att älgförvaltningsområdena (ÄFO) och älgförvaltningsgrupperna (ÄFG) bör ses över, och att både jägare och markägare bör ges likvärdig representation i ÄFG under ledning av en oberoende ordförande. Vi tror att vi genom att arbeta tillsammans kan säkerställa att vår nationalsymbol, älgen, fortsätter att frodas i våra skogar, samtidigt som vi bevarar skogens hälsa och produktivitet.

3. Älgförvaltning, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Beatrice Timgren (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motionerna

2023/24:222 av Magnus Persson (SD),

2023/24:744 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M),

2023/24:1704 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S) yrkande 2 och

2023/24:2628 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 30.

Ställningstagande

Antalet älgar visar sedan en längre tid en vikande trend i Sverige, en utveckling som nu har gått så långt att den behöver uppmärksammas och åtgärdas. Älgen är en naturlig del av den svenska faunan och dessutom en resurs som ska förvaltas långsiktigt. Anledningarna till varför antalet älgar minskar varierar mellan olika regioner, men avskjutning, rovdjurstryck och ett skogsbruk i förändring kan lyftas fram. Här är det viktigt att man genom dialog hittar gemensamma vägar som involverar både markägare, jägare och andra berörda intressen. Det övergripande målet måste dock vara att älgstammen ska vara i balans och att vi bevarar denna resurs, som på sina håll dessutom anses vara en symbol för Sverige.

4. Vargförvaltning, punkt 3 (C)

av Anders Karlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:1221 av Anders Karlsson (C) yrkande 2 och
avslår motionerna

2023/24:149 av Mathias Bengtsson (KD),

2023/24:1275 av Lars Johnsson och Emma Ahlström Köster (båda M),

2023/24:1414 av Sten Bergheden (M),

2023/24:1704 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 2 och

2023/24:2242 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Ska vi få en acceptans för en vargstam i Sverige måste vi lyssna på tamdjursuppfödarna som är både frustrerade och uppgivna på grund av den skada som vargen åstadkommer. En enskild varg kan orsaka stor stress för nötdjur och hästar och lidande och död för lamm. Vi ser en ökad utbredning av varg i de tamdjurstäta länen.

Sveriges ambition att öka självförsörjningen av livsmedel kommer i konflikt med vargens utbredning i och med den skada den orsakar. Att ha en licensjakt som sammanfaller med älgjakten ger en ökad flexibilitet och effektivisering i jakten av varg. Därför föreslår jag att perioden för vargjakt ska sammanfalla med älgjakten.

5. Ersättning vid jakt på skarv och säl, punkt 4 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Beatrice Timgren (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 20 och
avslår motionerna
2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 20 och

2023/24:2502 av Runar Filper (SD).

Ställningstagande

För att skydda våra fiskbestånd och bevara våra ekosystem behöver skarvpopulationerna minska kraftigt. Skarvarna är många och antalet växer, och deras negativa påverkan på fiskbestånd, friluftsliv och natur är välkänd och dokumenterad. Vi anser att man bör överväga möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv.

Sammanfattningsvis anser vi att det är viktigt att minska skarvpopulationerna för att skydda fiskbestånd och miljö. Genom en väl avvägd förvaltning och samarbete mellan myndigheter och andra intressenter kan detta lösas på ett hållbart sätt.

6. Ersättning vid jakt på skarv och säl, punkt 4 (C)

av Anders Karlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C) yrkande 20 och avslår motionerna

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD) yrkande 20 och 2023/24:2502 av Runar Filper (SD).

Ställningstagande

Det hållbara yrkesfisket bidrar till levande kust- och insjösamhällen, jobb och en växande besöksnäring. För att andelen fisk som går till humankonsumtion ska öka behöver flera saker sammanfalla. En faktor som ofta lyfts fram av fiskenäringen är att de skador som säl och skarv orsakar behöver minska.

När det gäller säl kan Naturvårdsverket sedan en tid besluta om licensjakt på gråsäl och knobbsäl. Problemet är att jakten är väldigt tidskrävande och förenad med kostnader för den enskilda jägaren. På grund av EU-regler kan en jägare inte heller sälja sälskinn eller sälkött, vilket mitt parti länge kritiserat och vill förändra. Tills det är möjligt anser jag att det är motiverat med ytterligare åtgärder för att få ned hanteringskostnaderna för fällda sälar. De alternativ som i dag står till buds är otillräckliga.

7. Blyammunition, punkt 9 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2023/24:991 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V) yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

Det har konstaterats att kungsörnar som äter inälvor som lämnats kvar efter jakt blir förgiftade om djuren skjutits med blyhaltig ammunition eller om örnarna äter skadskjutna djur. Splitter från blykulor orsakar förgiftning, vilket försämrar örnarnas flygförmåga. Analyser indikerar att redan låga blyhalter kan öka dödsrisken hos kungsörn. Blyproblemet är förmodligen inte bara begränsat till älgjakten utan förekommer vid all jakt då blyammunition används och där även skadskjutna djur utgör giftig föda för örnar och andra asätare.

Att bly i jaktammunition är både ett hälso- och ett miljöproblem har redan tidigare konstaterats, och många andra länder har förbud eller delvis förbud mot att använda bly i jaktammunition. Ett förbud mot blyhagel i närheten av våtmarker har införts inom EU under 2023. Sverige har sedan tidigare ett sådant förbud men EU:s förbud är mer omfattande. Jag anser att ett generellt förbud mot bly i jaktammunition bör införas såväl nationellt som inom EU. Regeringen bör därför återkomma med förslag på förbud mot att använda bly i jaktammunition och även verka för ett förbud mot bly i jaktammunition inom EU.

Särskilt yttrande

Översyn av jaktlagen, punkt 7 (C)

Anders Karlsson (C) anför:

Mitt parti anser sedan flera år tillbaka att det ska göras en översyn av jaktlagen. Även riksdagen har ställt sig bakom en sådan översyn och beslutat om ett tillkännagivande till regeringen. Samtliga nuvarande regeringspartier stod bakom det. Jag välkomnar att regeringen nu har tillsatt en utredning som ska se över jaktlagstiftningen.

Under en längre tid har det stått klart att den nuvarande jaktlagen inte fungerar så väl som den borde. Den utgår från förhållanden som rådde 1987 när lagstiftningen antogs. Då var stammarna svaga och i behov av en aktsam vård. I dag är utmaningarna ofta det omvända – med för stora stammar som drabbar oss alla, men framför allt markägare och trafikanter.

Jag ser fram emot resultatet av den pågående utredningen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:121 av Eric Palmqvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen kring vilka rekvisit som ska vara uppfyllda för att bevilja skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kanadagåsens förekomst och numerär bör begränsas utifrån det faktum att arten historiskt sett inte är hemmahörande i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:145 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur staten kan ta ett större ekonomiskt ansvar för skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:147 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet för en minskad vargstam bör påbörjas skyndsamt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:149 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av fäbodbruket och behovet av skyddsjakt vid dessa och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:152 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bockjakt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:157 av Erik Hellsborn (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa skottpengar på vildsvin och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:184 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda allmän vårjakt på råbock och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:186 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återgå till tidigare beslutade jakttider på räv och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:222 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jakttid och förvaltning gällande älg och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:241 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad trygghet och säkerhet för den som ansöker om skydds jakt, utför skydds jakt eller utför licensjakt genom att få sina personliga uppgifter belagda med en frivillig sekretess, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:286 av Dan Hovskär (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda utökade ersättningsnivåer till lantbrukare som blivit utsatta för vargangrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:293 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överlåta åt länsstyrelsen att fatta beslut om att skinn vid skydds jakt ska tillfalla jakträttsinnehavaren och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:295 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt och mer likvärdigt stöd till människor som drabbas av rovdjursskador, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:402 av Beatrice Timgren m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökning av effektiva metoder mot skarv såsom oljering och prickning av ägg och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa licensjakt på skarv och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningen av skarv måste ske i bättre samverkan mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten för att den ska vara likvärdig i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på vikare och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:443 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:480 av Magnus Persson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återta makten över jakt- och viltvård från EU och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutsmässighet där beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas sammansättning, som måste återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter m.fl. speglas bättre än i den nu gällande sammansättningen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt och ersättning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig förvaltning av älgstammen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad förvaltning för klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera viltförvaltningens arbete i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt genom samförvaltning och ett ökat regionalt inflytande och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada av vilt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddsjakt på trana och svan liksom tidigare ska kunna beviljas av

- länsstyrelsen efter ansökan eller utföras på länsstyrelsens initiativ och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jakttid på korp och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få tillbaka den tidigare jakttiden på morkulla och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oljering av skarvägg och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om prickning av skarvägg och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på knobbsäl och vikare och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sålavskjutning och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet ska ges jakt- och viltvårdsuppdraget åter för att fortsätta sköta delar av jakten och viltvården och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:545 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att på egen hand besluta om licensjakt på varg efter beslut om gynnsam bevarandestatus och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:556 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att återställa hanteringen och regelverket runt det allmänna uppdraget så som regelverket var utformat innan den socialdemokratiska regeringen 2021 ändrade detta och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:575 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över om länsstyrelsen inom ramen för sitt tillsynsarbete ska få föra register över anonyma tips om misstänkta tjuvjägare och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:581 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att förlägga den nya viltmyndigheten till Skaraborg och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:613 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att tillåta skydds jakt på varg omgående efter första angreppet på hundar eller tamboskap och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:635 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska införa ytterligare restriktioner vad gäller bly i ammunitionen för jakten och skyttet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:637 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta åtgärder för att få ned skarvbestånden på en rimlig nivå och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:683 av Rebecka Le Moine (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att komma till botten med den illegala jakten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta en nollvision för illegal jakt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa utbetalningen från Viltvårdsfonden till organisationer som har som vision att inga vargar ska finnas i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbetalningen från Viltvårdsfonden bör villkoras med att de organisationer som tar del av pengarna också kan presentera en handlingsplan för att motarbeta illegal jakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:744 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över och förändra systemet för älgförvaltning innan en rödlistning blir verklighet eller älgens utrotning riskeras och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:777 av Johnny Svedin (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av mörkeroptik ska föregås av en utbildningsinsats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare från andra länder som jagar på svensk mark inte bör få använda mörkeroptik om de inte kan uppvisa någon form av utbildning för detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:791 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över villkoren för att erhålla ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att det utökas till att gälla alla sorters betesmarker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över villkoren för att erhålla ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att det utökas till att gälla alla inhägnade tamdjur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att räkna upp schablonbidraget till en rimligare nivå kopplat till material och arbetskostnad och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att räkna upp potten med viltskademedlen för att täcka djurhållares behov av att skydda sina besättningar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:991 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på förbud mot att använda bly i jaktammunition och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett förbud mot bly i jaktammunition inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1012 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta renskötselns förutsättningar vid vargföryngring och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1015 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna acceptansen för älgförvaltningen och bibehålla brunstuppehållet med särskilt

beaktande av de etiska aspekterna i de delar av landet där älgjakten startar i september och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1063 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska säkerställa en hållbar småviltsjakt i de svenska fjällen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1181 av Jim Svensk Larm och Kristoffer Lindberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att överväga allmän jakttid på skarv och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1201 av Jim Svensk Larm och Kristoffer Lindberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagens mål om en vargpopulation med gynnsam bevarandestatus i Sverige på 170–270 individer ska uppnås, genom exempelvis jakt eller andra åtgärder, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1221 av Anders Karlsson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ökad möjlighet till licensjakt i tamdjurstäta län och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att perioden för licensjakt på varg ska sammanfalla med tiden för älgjakt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1245 av Martina Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppdaterad jaktlagstiftning när det gäller förvaltning av viltstammen både när det är många och när det är få individer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av regelverket för utfodring och åtling av vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1261 av Anders Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa vildsvin i den svenska naturen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1275 av Lars Johnsson och Emma Ahlström Köster (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över förutsättningarna för ett Skåne fritt från varg och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1397 av Ann-Sofie Alm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska vargstammen ska minska och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1414 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om lagen och straffskalan behöver ses över och justeras då inte heller vargen längre kan klassas som ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt utan bör bedömas i lagstiftningen som övriga viltarter som jagas på licens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1497 av Heléne Björklund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda skarvens utbredning och påverkan för att hitta långsiktiga och verkningsfulla åtgärder för att förbättra situationen för fisket och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1545 av Mattias Ottosson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av sälstammen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av skarvstammen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1582 av Emma Ahlström Köster och Lars Johnsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedriva jakt på råbock fr.o.m. den 16 augusti och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1585 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa licensjakt på skarv och om att påverka i EU för att möjliggöra allmän jakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa äggbehandling i större utsträckning för att minska bestånd av skarv i Stockholms skärgård och i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1624 av Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en begränsning gällande jakt på högdräktiga älgkor och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1704 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flera faktorer behöver vägas in när antalet älgar som ska skjutas i ett älgförvaltningsområde fastställs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rovdjur som påverkar älgstammen måste minska i antal och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1739 av Helena Lindahl och Anne-Li Sjölund (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åter ta upp frågan om viltvårdsuppdraget med EU i syfte att återgå till den modell där Svenska Jägareförbundet får ett bidrag för att sköta jakt- och viltvårdsuppdraget, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1826 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en samlad klövviltsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1869 av Isak From och Helén Pettersson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samförvaltning av alla vilda klövdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare och markägare bör vara representerade i lika antal samt att det bör utses en oberoende ordförande i ÄFO och ÄFG och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2147 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problematiken med skarvens utbredning och om att överväga att tillåta allmän jakt på fågeln, i kombination med andra åtgärder för att få bukt med problemen, och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2241 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ifall utdelade medel ur Viltvårdsfonden endast ska kunna användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2242 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra paragraf 28 i jaktlagen så att det ges större möjlighet att skydda sig mot vargangrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2243 av Mats Green (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga dels att maximera det lokala självbestämmandet genom att låta viltförvaltningsdelegationerna utgöra den högsta beslutande nivån för samtlig viltförvaltning, dels att återgå till den tidigare ordningen vad gäller viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2386 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för åtgärder mot skarv och andra skadefåglar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2448 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla jakt- och viltförvaltningen till att bli ekosystembaserad viltförvaltning och att den ekosystembaserade förvaltningen ska genomsyra hela viltpolitiken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2476 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta adekvata och direkta beslut och åtgärder för att komma till rätta med de problem skarven utgör och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2479 av Daniel Bäckström m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta ytterligare åtgärder för att få ned hanteringskostnaderna för fällda sälar och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad klövviltsförvaltning där dagens älgförvaltningssystem görs om till en flerartsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över jaktlagstiftningen i sin helhet för att möjliggöra verksamma bestämmelser som hindrar eller förebygger viltskador, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som söker och utför skyddsjakt måste kunna sekretesskyddas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2500 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över placering av en ny viltmyndighet i norra Värmland och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2502 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa skottpengar på skarv och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2503 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utreda möjligheten att införa skottpengar för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2536 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nya åtgärder för att få till stånd en effektiv bekämpning av skarvbeståndet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda möjligheten att öka jakten på säl och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2585 av Kerstin Lundgren (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kräva att åtgärder vidtas så att enskilda tamdjursägare inte får bära kostnaderna för samhällets beslutade rovdjursförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkt lokal förankring i viltvårdsdelegation samt inrättande av en viltmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2628 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jaktens roll i viltförvaltningen och tillkännager detta för regeringen.

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samförvaltning av alla vilda klövdjur och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare och markägare bör vara representerade i lika antal samt att det bör utses en oberoende ordförande i ÄFO och ÄFG och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningsplanen för skarv bör revideras och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2690 av Jonas Andersson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa allmän jakttid samt andra tillvägagångssätt för att hålla ned oproportionerligt stora skarvpopulationer som den i Roxen och på andra drabbade platser i landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2694 av Aron Emilsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra ökad jakt på skarv och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:145	Mathias Bengtsson (KD)	
2023/24:147	Mathias Bengtsson (KD)	
2023/24:152	Magnus Jacobsson (KD)	
2023/24:157	Erik Hellsborn (SD)	
2023/24:184	Magnus Persson (SD)	
2023/24:186	Magnus Persson (SD)	
2023/24:241	Alexandra Anstrell (M)	
2023/24:286	Dan Hovskär (KD)	
2023/24:293	Lina Nordquist (L)	
2023/24:295	Lina Nordquist (L)	
2023/24:402	Beatrice Timgren m.fl. (SD)	15, 16, 19, 21 och 23
2023/24:443	Tobias Andersson m.fl. (SD)	15
2023/24:480	Magnus Persson m.fl. (SD)	1, 4–6, 12–16, 18–22, 28 och 29
2023/24:545	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2023/24:556	Sten Bergheden (M)	
2023/24:575	Sten Bergheden (M)	
2023/24:581	Sten Bergheden (M)	
2023/24:613	Sten Bergheden (M)	
2023/24:635	Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M)	
2023/24:637	Ann-Sofie Lifvnhage och Anna af Sillén (båda M)	
2023/24:1012	Helén Pettersson (S)	
2023/24:1015	Helén Pettersson (S)	
2023/24:1181	Jim Svensk Larm och Kristoffer Lindberg (båda S)	
2023/24:1201	Jim Svensk Larm och Kristoffer Lindberg (båda S)	
2023/24:1221	Anders Karlsson (C)	1
2023/24:1245	Martina Johansson (C)	1–3

2023/24:1261	Anders Ådahl (C)	
2023/24:1397	Ann-Sofie Alm (M)	
2023/24:1497	Heléne Björklund (S)	
2023/24:1545	Mattias Ottosson m.fl. (S)	1 och 2
2023/24:1582	Emma Ahlström Köster och Lars Johnsson (båda M)	
2023/24:1585	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	1 och 2
2023/24:1624	Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C)	
2023/24:1739	Helena Lindahl och Anne-Li Sjölund (båda C)	
2023/24:2147	Viktor Wärnick (M)	
2023/24:2243	Mats Green (M)	
2023/24:2386	Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD)	
2023/24:2476	Anne-Li Sjölund m.fl. (C)	
2023/24:2479	Daniel Bäckström m.fl. (C)	28
2023/24:2500	Runar Filper (SD)	
2023/24:2503	Runar Filper (SD)	
2023/24:2536	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 2
2023/24:2585	Kerstin Lundgren (C)	1 och 3
2023/24:2628	Anna-Caren Säterberg m.fl. (S)	28 och 33
2023/24:2690	Jonas Andersson (SD)	
2023/24:2694	Aron Emilsson (SD)	